

ДРУШТВО ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНЖЕНЕРИНГ

ТАЈФА-ПЛАН

Друштво за планирање, проектирање
и инженеринг

ТАЈФА ПЛАН - ДОО Скопје

ул. "Васил Главинов" бр. 3-2/8

тел. ++389(0) 02 32 11 109

ЕДБ: МК4030008046019

**ПРЕДЛОГ ПЛАНСКА ПРОГРАМА
ЗА ИЗРАБОТКА НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА СО
РАЗРАБОТКА НА БЛОК 1 И БЛОК 2
ОПШТИНА ДЕБАР**

ПЛАНСКИ ПЕРИОД 2021-2031

Изработувач:

ДППИ ТАЈФА-ПЛАН ДОО СКОПЈЕ

тех. бр. 015/05/21

Скопје, август 2021

Место: **КО Рајчица**
Општина Дебар

Нарачател: **Општина Дебар**

Донесувач: **Општина Дебар**

Предмет: **Предлог планска програма за изработка на Урбанистички план за село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, Општина Дебар, Општина Дебар – Плански период 2021-2031**

Изработувач: **Друштво за планирање, проектирање и инженеринг ТАЈФА-ПЛАН ДОО Скопје**

Адреса: **ул. „Васил Главинов“ 3-2/8, 1000 Скопје**

Телефон: **02 / 3211 109**

E-mail: **tajfa.plan@gmail.com**

Технички број: **015/05/21**

Датум на изработка: **август, 2021**

ОПШТ ДЕЛ

Број: 0809-50/150120210010821

Датум и време: 30.3.2021 г. 08:56:51

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6414176
Назив:	Друштво за планирање, проектирање и инженеринг ТАЈФА - ПЛАН ДОО Скопје
Седиште:	ВАСИЛ ГЛАВИНОВ бр.3-2/8-ГРАДСКИ /СИД Б-10 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	71.11 - Архитектонски дејности
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Изготвил:

Овластено лице:

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
СКОПЈЕ

Врз основа на член 16 став (2) Законот за просторно и урбанистичко планирање,
Министерство за транспорт и врски издава:

ЛИЦЕНЦА
ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ
НА

**Друштво за планирање, проектирање и инженеринг
ТАЈФА- ПЛАН ДОО Скопје**

(назив, седиште, адреса и ЕМБС на правното лице)

**ул. ВАСИЛ ГЛАВИНОВ бр. 3-2/8-ГРАДСКИ/СИД Б-10
СКОПЈЕ- ЦЕНТАР, ЦЕНТАР, ЕМБС: 6414176**

СО ДОБИВАЊЕ НА ОВАА ЛИЦЕНЦА ПРАВНОТО ЛИЦЕ СЕ СТЕКНУВА СО ПРАВО ЗА
ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ, УРБАНИСТИЧКО-ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТАЦИИ,
УРБАНИСТИЧКО-ПРОЕКТНИ ДОКУМЕНТАЦИИ И РЕГУЛАЦИСКИ ПЛАН НА ГЕНЕРАЛЕН
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

ЛИЦЕНЦАТА Е СО ВАЖНОСТ ДО: 14.01.2026 година

Број: 0018

14.01.2019 година

(ден, месец и година на издавање)

МИНИСТЕР

Горан Сугарески
Горан Сугарески

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 16 од Законот за просторно и урбанистичко планирање,
(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 199 од 30.12.2014, 44/15, 193/15,
31/16, 163/16, 64/18, 168/18) Комората на овластени архитекти и овластени
инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ

ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ ОДНОСНО
ПЛАНЕР-ПОТПИСНИК НА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

на

НАТАША ВЛЧЕВСКА САВИЌ

дипломиран инженер архитект

со подмирување на членарината за секоја тековна година
овластувањето важи до: 28.05.2025 год.

Број: **0.0064**

Издадено на: 27.05.2020 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

Проф. д-р Миле Димитровски
дипл. маш. инж.

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 67, став (10) од Законот за урбанистичко планирање,
(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 32 од 10 февруари 2020 г.)
Комората на овластени архитекти и овластени инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ
ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

на
ГОРДАНА КАРАЃУЛЕ РИСТЕСКА

дипломиран инженер архитект (NQF VII-1)

Овластувањето се издава на НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ и важи се додека лицето носител на овластувањето ги исполнува условите пропишани во овој закон и во статутот на комората

Број: **0.0444**

Издадено на: 05.10.2020 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

Проф. д-р Миле Димитровски
дипл.маш.инж.

СОДРЖИНА НА ПРЕДЛОГ ПЛАНСКА ПРОГРАМА ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА СО РАЗРАБОТКА НА БЛОК 1 И БЛОК 2

ОПШТИНА ДЕБАР

Плански период 2021-2031

ОПШТ ДЕЛ

Податоци за изработувачот

- Тековна состојба
- Лиценца за изработка на урбанистички планови
- Овластувања на планери

ПЛАНСКА ПРОГРАМА

ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ:

- **ВОВЕД**
- **ПОДРАЧЈЕ НА ПЛАНСКИ ОПФАТ**
- **СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБИ И МОЖНОСТИ ЗА ПРОСТОРЕН РАЗВОЈ НА ПОДРАЧЈЕТО ВО РАМКИ НА ОПФАТОТ**
- **ОПШТИ ЦЕЛИ НА ПЛАНИРАЊЕТО И ПРОГРАМСКИТЕ СОДРЖИНИ ШТО ТРЕБА ДА БИДАТ ПРЕДМЕТ НА ПЛАНИРАЊЕТО**
- **ПОСЕБНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНИРАЊЕТО И ПРОГРАМСКИТЕ СОДРЖИНИ ШТО ТРЕБА ДА БИДАТ ПРЕДМЕТ НА ПЛАНИРАЊЕТО**

ГРАФИЧКИ ДЕЛ / ПРИЛОЗИ:

1. Одлука за начинот на изградба во населените места во Општината Дебар кои немаат урбанистичка документација
2. Ажурирана геодетска подлога

ПРЕДЛОГ ПЛАНСКА ПРОГРАМА ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА СО РАЗРАБОТКА НА БЛОК 1 И БЛОК 2 ОПШТИНА ДЕБАР

Плански период 2021-2031

ВОВЕД

Согласно член 44 од Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РСМ бр. 32/20) се изработува Предлог планска програма за Урбанистички план за село. Изработување и донесување на Урбанистички план за село Рајчица, Општина Дебар е предвидено со усвоената Програма за изработка на урбанистички планови и урбанистичка документација на територијата на Општината Дебар за 2020 од страна на Општина Дебар на 43^{та} седница одржана на 28.12.2020 г. со бр. 08-1111/13. Со Предлог планската програма се утврдува границата и содржината на планскиот опфат која содржи текстуален и графички дел. Предлог планската програма е изработена од страна на правно лице со лиценца за изработување на урбанистички планови и истата ја одобрува градоначалникот на општината.

Урбанистичкиот план за село Рајчица, Општина Дебар ќе се изработи врз основа на методологијата која произлегува од одредбите утврдени со Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РСМ бр. 32/20) и Правилникот за урбанистичко планирање (Службен весник на РСМ бр. 225/20).

Предлог планската програма треба да овозможи изработка на Урбанистички план за село со кој ќе се уреди намената и начинот на користење на просторот, како и условите за градење на градбите во рамките на планскиот опфат.

Урбанистичкиот план за село Рајчица, Општина Дебар ќе се изработува како план со генерална регулација што е во согласност со член 14 став 2 точка 2 од Законот за урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ бр. 32/20), а за Блок 1 и Блок 2 Урбанистичкиот план ќе биде разработен со детална регулација и посебни услови за градење во согласност со член 14 став 3 од Законот за урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ бр. 32/20).

- ПОДРАЧЈЕ НА ПЛАНСКИ ОПФАТ

Урбанистичкиот план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар ќе се изработи за плански опфат согласно ажурираната геодетска подлога која е составен дел на оваа Предлог Планска програма.

Планскиот опфат на Урбанистичкиот план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар е дефиниран во графичкиот прилог – ажурирана геодетска подлога која е составен дел на оваа Предлог планската програма и е со вкупна површина од 23,27 ха.

Планскиот опфат на УПС Рајчица се наоѓа во КО Рајчица.

Границата на планскиот опфат претставува затворена полигонална линија која ги поврзува прекршните точки, а за секоја точка табеларно се дадени следните параметри по x и y координати:

X=4596965.830	Y=7462583.510
X=4596995.140	Y=7462563.340
X=4597015.630	Y=7462554.780
X=4597011.980	Y=7462531.710
X=4596995.770	Y=7462531.750
X=4596987.430	Y=7462529.420
X=4596990.570	Y=7462524.710
X=4596991.180	Y=7462523.790
X=4596987.880	Y=7462520.840
X=4596987.660	Y=7462520.640
X=4596978.540	Y=7462509.420
X=4596992.530	Y=7462492.290
X=4596994.110	Y=7462490.360
X=4596989.570	Y=7462486.090
X=4596986.000	Y=7462482.730
X=4596974.180	Y=7462471.220
X=4596970.130	Y=7462464.860
X=4596972.030	Y=7462452.640
X=4596970.100	Y=7462434.920
X=4596967.890	Y=7462419.210
X=4596971.960	Y=7462415.940
X=4596966.070	Y=7462391.630
X=4596965.340	Y=7462389.640
X=4596980.440	Y=7462386.090
X=4596994.670	Y=7462382.030
X=4597009.580	Y=7462375.760
X=4597014.260	Y=7462371.710
X=4597011.500	Y=7462368.970
X=4597008.540	Y=7462360.680
X=4597008.330	Y=7462358.620
X=4597007.280	Y=7462347.560
X=4597007.750	Y=7462345.090
X=4597011.960	Y=7462334.500
X=4597008.230	Y=7462317.880
X=4597004.740	Y=7462313.430

X=4597013.640	Y=7462299.770
X=4597014.990	Y=7462296.510
X=4597019.360	Y=7462287.380
X=4597013.410	Y=7462276.640
X=4597022.100	Y=7462269.840
X=4597029.190	Y=7462260.990
X=4597029.760	Y=7462260.290
X=4597031.150	Y=7462257.510
X=4597034.280	Y=7462251.250
X=4597053.010	Y=7462258.620
X=4597071.150	Y=7462233.830
X=4597072.470	Y=7462230.560
X=4597088.520	Y=7462237.340
X=4597094.090	Y=7462224.210
X=4597103.360	Y=7462230.050
X=4597117.980	Y=7462237.350
X=4597124.580	Y=7462238.150
X=4597144.120	Y=7462226.630
X=4597160.320	Y=7462214.950
X=4597170.470	Y=7462202.420
X=4597138.150	Y=7462174.780
X=4597128.220	Y=7462169.320
X=4597142.680	Y=7462134.990
X=4597156.730	Y=7462129.420
X=4597170.960	Y=7462128.150
X=4597183.720	Y=7462126.980
X=4597196.740	Y=7462124.680
X=4597206.600	Y=7462120.460
X=4597209.550	Y=7462130.090
X=4597216.460	Y=7462131.820
X=4597224.180	Y=7462146.900
X=4597255.670	Y=7462133.880
X=4597282.750	Y=7462131.970
X=4597300.450	Y=7462135.390
X=4597313.730	Y=7462141.660
X=4597322.290	Y=7462149.130
X=4597327.995	Y=7462157.662
X=4597333.660	Y=7462172.560
X=4597300.620	Y=7462174.140
X=4597301.110	Y=7462178.100
X=4597305.630	Y=7462194.150
X=4597313.740	Y=7462212.030
X=4597321.200	Y=7462225.130
X=4597318.500	Y=7462249.110
X=4597300.540	Y=7462251.410
X=4597302.620	Y=7462296.820
X=4597314.920	Y=7462292.470
X=4597330.730	Y=7462292.720
X=4597350.900	Y=7462291.600

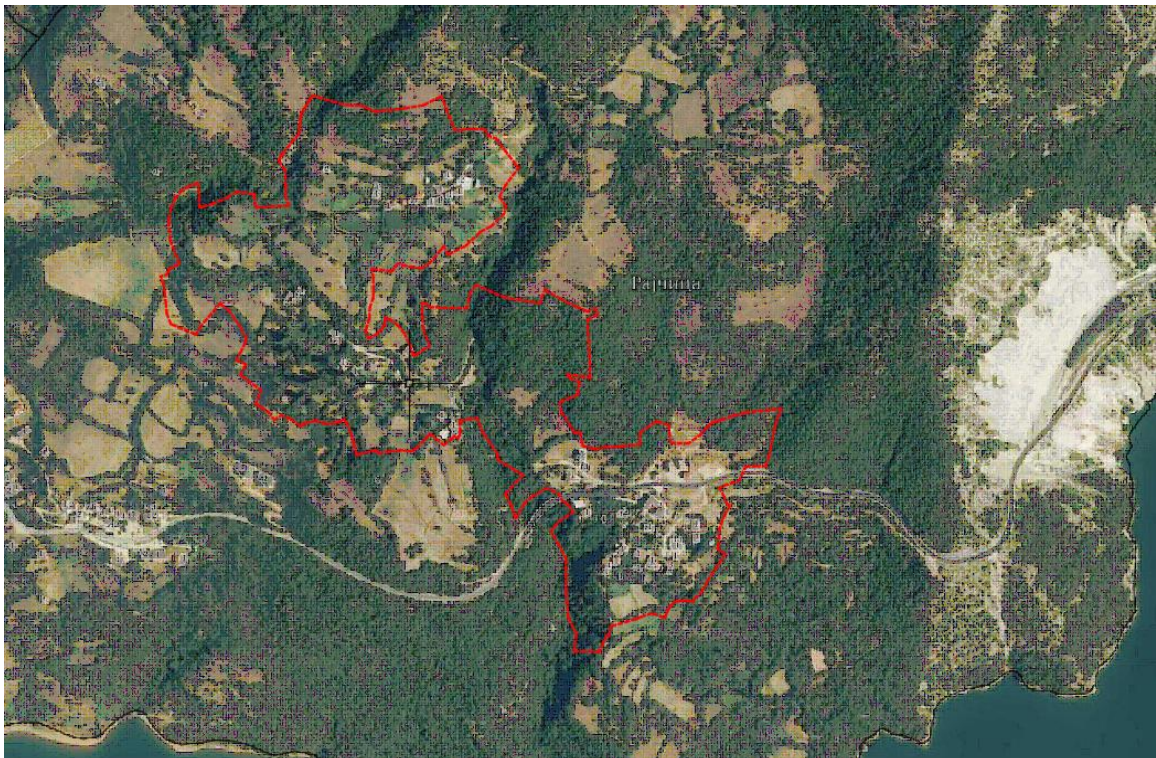
X=4597363.670	Y=7462282.940
X=4597370.730	Y=7462285.620
X=4597372.260	Y=7462287.850
X=4597400.970	Y=7462311.130
X=4597407.480	Y=7462311.240
X=4597410.910	Y=7462311.500
X=4597417.280	Y=7462312.370
X=4597422.850	Y=7462313.040
X=4597425.470	Y=7462313.710
X=4597429.050	Y=7462314.970
X=4597432.770	Y=7462316.990
X=4597438.090	Y=7462320.550
X=4597442.210	Y=7462323.090
X=4597448.320	Y=7462326.990
X=4597451.790	Y=7462329.460
X=4597443.300	Y=7462358.770
X=4597438.490	Y=7462377.430
X=4597438.170	Y=7462396.170
X=4597429.840	Y=7462414.680
X=4597434.430	Y=7462455.800
X=4597438.480	Y=7462481.080
X=4597450.810	Y=7462505.840
X=4597404.580	Y=7462524.560
X=4597406.720	Y=7462549.280
X=4597405.900	Y=7462565.310
X=4597397.280	Y=7462570.650
X=4597393.700	Y=7462580.720
X=4597376.480	Y=7462593.840
X=4597360.000	Y=7462606.780
X=4597353.750	Y=7462611.710
X=4597330.580	Y=7462593.810
X=4597314.850	Y=7462585.800
X=4597302.380	Y=7462594.310
X=4597291.430	Y=7462591.520
X=4597274.820	Y=7462574.130
X=4597267.180	Y=7462559.190
X=4597248.770	Y=7462539.580
X=4597236.070	Y=7462514.760
X=4597247.890	Y=7462509.350
X=4597241.150	Y=7462503.690
X=4597225.500	Y=7462490.510
X=4597218.130	Y=7462479.150
X=4597219.550	Y=7462464.460
X=4597224.080	Y=7462445.340
X=4597217.080	Y=7462440.550
X=4597214.050	Y=7462438.420
X=4597217.240	Y=7462410.560
X=4597205.890	Y=7462412.460
X=4597186.910	Y=7462412.840

X=4597177.410	Y=7462412.390
X=4597165.460	Y=7462407.920
X=4597151.320	Y=7462407.290
X=4597133.630	Y=7462402.110
X=4597123.070	Y=7462405.690
X=4597129.020	Y=7462416.910
X=4597134.430	Y=7462423.650
X=4597142.270	Y=7462428.100
X=4597151.420	Y=7462428.500
X=4597149.040	Y=7462434.910
X=4597141.480	Y=7462445.420
X=4597130.360	Y=7462455.020
X=4597116.240	Y=7462461.620
X=4597099.250	Y=7462468.280
X=4597102.800	Y=7462473.620
X=4597113.140	Y=7462489.670
X=4597135.210	Y=7462480.980
X=4597151.190	Y=7462480.030
X=4597171.440	Y=7462479.070
X=4597169.450	Y=7462484.880
X=4597165.630	Y=7462490.840
X=4597163.490	Y=7462541.020
X=4597183.950	Y=7462544.920
X=4597195.170	Y=7462553.180
X=4597178.490	Y=7462592.780
X=4597170.810	Y=7462641.610
X=4597189.070	Y=7462647.190
X=4597176.360	Y=7462669.500
X=4597166.740	Y=7462689.590
X=4597159.430	Y=7462706.820
X=4597163.820	Y=7462716.830
X=4597154.910	Y=7462720.570
X=4597149.120	Y=7462706.420
X=4597069.470	Y=7462710.300
X=4597074.940	Y=7462678.470
X=4597068.660	Y=7462683.000
X=4597064.600	Y=7462695.170
X=4597046.440	Y=7462692.380
X=4597037.070	Y=7462668.390
X=4597023.800	Y=7462670.450
X=4596995.380	Y=7462688.570
X=4596996.570	Y=7462695.550
X=4596982.810	Y=7462698.760
X=4596977.510	Y=7462700.000
X=4596973.990	Y=7462714.330
X=4596972.760	Y=7462719.370
X=4596975.990	Y=7462729.700
X=4596976.470	Y=7462745.240
X=4596976.620	Y=7462751.050

X=4596977.500	Y=7462756.320
X=4596979.490	Y=7462778.230
X=4596995.770	Y=7462777.910
X=4597010.870	Y=7462800.790
X=4597005.630	Y=7462817.620
X=4596981.625	Y=7462820.621
X=4596981.080	Y=7462844.610
X=4596992.270	Y=7462860.650
X=4597001.180	Y=7462867.970
X=4597007.060	Y=7462874.640
X=4597009.290	Y=7462877.340
X=4597010.930	Y=7462883.440
X=4597012.620	Y=7462889.000
X=4597018.800	Y=7462906.780
X=4597023.100	Y=7462924.810
X=4597027.840	Y=7462972.220
X=4597006.170	Y=7462963.570
X=4596964.790	Y=7462955.480
X=4596949.630	Y=7462950.550
X=4596950.430	Y=7462937.980
X=4596949.400	Y=7462922.910
X=4596930.820	Y=7462914.250
X=4596921.670	Y=7462886.780
X=4596909.210	Y=7462893.460
X=4596899.760	Y=7462897.260
X=4596896.960	Y=7462901.540
X=4596883.080	Y=7462893.450
X=4596864.810	Y=7462886.940
X=4596843.520	Y=7462886.140
X=4596838.540	Y=7462884.160
X=4596831.400	Y=7462895.040
X=4596794.390	Y=7462870.580
X=4596780.400	Y=7462862.860
X=4596771.740	Y=7462854.050
X=4596766.990	Y=7462850.810
X=4596768.020	Y=7462845.640
X=4596768.420	Y=7462840.230
X=4596768.040	Y=7462835.870
X=4596767.860	Y=7462831.910
X=4596766.290	Y=7462825.630
X=4596761.520	Y=7462820.240
X=4596755.540	Y=7462816.660
X=4596749.110	Y=7462813.740
X=4596745.000	Y=7462812.050
X=4596751.180	Y=7462794.730
X=4596746.350	Y=7462779.980
X=4596743.640	Y=7462773.550
X=4596733.630	Y=7462738.450
X=4596720.780	Y=7462735.900

X=4596721.330	Y=7462732.660
X=4596708.640	Y=7462726.840
X=4596699.150	Y=7462722.640
X=4596699.970	Y=7462687.700
X=4596723.200	Y=7462690.890
X=4596745.810	Y=7462679.820
X=4596779.610	Y=7462676.910
X=4596824.730	Y=7462676.980
X=4596844.260	Y=7462666.800
X=4596861.810	Y=7462655.840
X=4596876.810	Y=7462668.380
X=4596887.520	Y=7462686.660
X=4596897.800	Y=7462679.890
X=4596900.400	Y=7462677.130
X=4596903.190	Y=7462671.640
X=4596912.090	Y=7462667.830
X=4596921.060	Y=7462651.000
X=4596909.210	Y=7462630.280
X=4596899.360	Y=7462619.250
X=4596878.950	Y=7462607.820
X=4596896.910	Y=7462601.930
X=4596912.780	Y=7462593.510
X=4596938.600	Y=7462618.310
X=4596945.500	Y=7462605.340
X=4596959.480	Y=7462582.700

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаните граници графички отчитана според најновата дигитална ажурирана подлога изнесува 23,27 ха.

- СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБИ И МОЖНОСТИ ЗА ПРОСТОРЕН РАЗВОЈ НА ПОДРАЧЈЕТО ВО РАМКИ НА ОПФАТОТ

Планската програма се изработува врз основа на анализата на степенот и начинот на реализација на важечкиот урбанистички план, анализата на потребите на граѓаните што живеат или работат во или во близина на планскиот опфат, како и потребите на правните лица и институции од просторен развој, заклучоци за просторниот развој што произлегува од планови од повисоко ниво и од стратегии за развој што се донесени на повисоко и на локално ниво.

Како релевантни документи за подрачјето на планскиот опфат може да се набројат:

- Одлука за начинот на изградба во населените места во Општината Дебар кои немаат урбанистичка документација усвоена на 18^{та} седница на Советот на Општината Дебар на 18.10.1999 година, објавена во Службен гласник на Општина Дебар со бр. 5 од 10.11.1999 год.
- Услови за планирање на просторот изработени од Агенцијата за планирање на просторот, со технички бр. У14221 изработени во август 2021 год., и Решение за услови за планирање на просторот бр. УП 1-15 1167/2021 од 17.8.2021 год.

Според барањата на Општината и поставките и насоките дадени со важечката Одлука за начинот на изградба во населените места во Општината Дебар кои немаат урбанистичка документација усвоена на 18^{та} седница на Советот на Општината Дебар на 18.10.1999 година, објавена во Службен гласник на Општина Дебар со бр. 5 од 10.11.1999 год., можностите за просторен развој на подрачјето во рамки на опфатот дефиниран со гореспоменатата Одлука треба да се движат во следните насоки:

- Потребно е усогласување на намената на земјиштето и градбите со поставките и насоките во Одлука за начинот на изградба во населените места во Општината Дебар кои немаат урбанистичка документација со плански можности за развој на постојните и изградба на нови градби;
- Поставување на сообраќајна инфраструктура – секундарна улична мрежа, решавање на пристапи до градежните парцели и објекти, како и на сообраќајот во мирување (паркирање и гаражирање);
- Дефинирање на заштитни коридори на инфраструктурните водови;
- Рационално искористување на градежното земјиште;
- Дефинирање на градежни парцели со површина за градење, процент на изграденост и коефициент на искористеност на просторот од аспект на намената, просторните можности на теренот и планскиот концепт;
- Оптимално димензионирање и доизградба на водоводна инфраструктура;
- Оптимално димензионирање и доизградба на канализациона фекална инфраструктура и на атмосферска канализациона инфраструктура;
- Оптимално димензионирање и доизградба на електро-енергетска инфраструктура;
- Оптимално димензионирање и доизградба на електронска комуникациска инфраструктура;

- Рационално користење на земјиштето и градбите со имплементација на услови за заштита и спасување на животната средина.
- **ОПШТИ ЦЕЛИ НА ПЛАНИРАЊЕТО И ПРОГРАМСКИТЕ СОДРЖИНИ ШТО ТРЕБА ДА БИДАТ ПРЕДМЕТ НА ПЛАНИРАЊЕТО**

Урбанистичкото планирање функционира за остварување на целите чие остварување се обврска на сите учесници во процесот на изработувањето, донесувањето и спроведувањето на урбанистичките планови и тоа:

- Рамномерен просторен развој;
- Рационално уредување и користење на просторот;
- Создавање и унапредување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните;
- Надминување на урбаните бариери на лицата со инвалидитет;
- Одржлив просторен развој;
- Сочувување на квалитетот и унапредување на животната средина и природата;
- Справување со климатските промени;
- Сочувување и заштита на недвижното културно наследство и
- Безбедност од природни и технолошки катастрофи и хаварији.

Целите на урбанистичкото планирање се остваруваат со применувањето на начелата на урбанистичкото планирање и уредувањето на просторот во процесот на изработување, донесување и спроведување на урбанистичките планови и тоа:

- Интегрален пристап во планирањето;
- Грижа и развој на регионалните особености;
- Остварување на јавниот интерес и заштита на приватниот интерес;
- Јавност во постапката за изработување, донесување и спроведување на плановите;
- Инклузивност и партиципативност во постапката за изработување, донесување и спроведување на плановите;
- Хоризонтална и вертикална усогласеност и координација во планирањето;
- Уважување на научно и стручно утврдените факти и стандарди.

Урбанистичкиот план за село се изработува врз основа на методологијата, која произлегува од одредбите утврдени со Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РСМ бр. 32/20), Законот за урбано зеленило (Сл. весник на РМ бр. 11/18), Правилник за урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ бр. 225/20) и следните точки:

- Усогласување на Урбанистичкиот план за село со поставките на Просторниот план на РСМ;
- Дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени и дефинирање на плански

- услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Да се обезбеди континуитет во планирањето и уредувањето на просторот преку надоврзување на планските решенија од претходните плански документи;
 - Во процесот на планирање да се цели кон формирање на јасно дефинирани улични фронтови со изедначување на растојанијата помеѓу градежните и регулациони линии;
 - Да се планира комунална инфраструктура во согласност со законската регулатива и сите водови да се водат подземно во јасно дефинирани инфраструктурни коридори;
 - Со планот да се изврши корекција на формирањето на градежните парцели и површините за градба;
 - За единиците на градежно земјиште формирани во рамките на планскиот опфат да се дефинираат услови за:
 - Заштита и унапредување на животната средина, природното наследство и културното наследство;
 - Заштита и спасување, заштита од пожари, воени разурнувања и природни катастрофи;
 - Движење на лица со посебни потреби;
 - Урбано зеленило и озеленетост;
 - Други услови кои произлегуваат од специфичноста и карактеристиките на просторот на единиците на градежно земјиште.

- ПОСЕБНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНИРАЊЕТО И ПРОГРАМСКИТЕ СОДРЖИНИ ШТО ТРЕБА ДА БИДАТ ПРЕДМЕТ НА ПЛАНИРАЊЕТО

Урбанистичкиот план за село се изработува за село Рајчица, Општина Дебар.

Урбанистичкиот план за село како основна цел ги има зацртано насоките на идниот просторен развој со создавање услови за планирање на организирани простори со различни намени, одредување намена за поедини градежни парцели со компатибилни класи на намена на основната намена која е дефинирана со законска регулатива, планирање на површини за градба на објекти со нивна катност и максимална висина до венец и тоа имајќи ги предвид природните погодности и ограничувања преку анализата на постојната состојба и создавање на основна концепција за планираните површини со сообраќајни и инфраструктурни решенија.

Урбанистичкиот план за село Рајчица предвидено е да се подели на 4(четири) блока од кои 2(два) Блок 3 и Блок 4 би се работеле со генерална регулација и општи услови за градење, во кој не се формираат градежни парцели, додека 2(два) Блок 1 и Блок 2 би се работеле со детална регулација, општи и посебни услови за градење, во кој се формираат градежни парцели во согласност со Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РСМ бр. 32/20) член 14, став 2, точка 2 и точка 3.

Овие цели треба да се остварат преку утврдување на систем од правила и условености преку кој контролирано ќе се поттикне градежната активност во рамките на локалитетот, притоа водејќи сметка за зачувување на јавниот интерес. Од урбанистички план се очекува да се препознаат потребите и потенцијалот за иден развој на предметниот локалитет, и да се понуди рационално, технички издржано и естетски квалитетно решение.

Со изработката на Урбанистичкиот план за село треба да се изврши усогласување на планските решенија за овој простор со просторниот план на РСМ и Условите за планирање, со што ќе се овозможи непречена изградба и уредување на земјиштето во рамките на дефинираниот плански опфат. Преку планските решенија потребно е да се отстранат препознаените недостатоци на важечките плански документи кои ја отежнуваат или спречуваат нивната реализација.

Планските решенија треба да го зачуваат и унапредат високиот стандард на домување и уредување на просторот, како и да го зачуваат карактерот на селото.

Главна цел на Деталниот урбанистички план е уредување и организирање на просторот преку:

- Одредување на плански опфат
- Одредување на градежни парцели
- Планирање на потребни површини за градба
- Утврдување на основна класа на намена со компатибилни класи на намена согласно законската регулатива
- Приклучок на локацијата на сообраќајна инфраструктура
- Приклучок на локацијата со комуналната инфраструктура

Намена на земјиштето и градбите е планска одредба во урбанистички план со која се остваруваат основните цели на урбанистичкото планирање, како што е создавањето и унапредувањето на условите за хумано живеење и работа на граѓаните со меѓусебно усогласена и урамнотежена разместеност на човечките дејности и активности во просторот, како и хармоничен и одржлив развој и заштита на интегралните вредности на просторот.

Согласно со Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ бр. 225/20) во рамки на планскиот опфат се планираат содржини кои спаѓаат во следните групи на класи на намени:

- **A1** – Домување во куќи
- **A3** – Заедничко (групно) домување
- **A4** – Времен престој

- **B1** – Мали единици за комерцијални и деловни дејности

- **B3** – култура
- **B5** – верски институции
- **B6** – заштитени споменици на културата

- **G3** – Индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и производство на енергија од обновливи извори
- **G4** – Стоваришта, складови и отпади
- **G5** – Земјоделско и сточарско производство

- **D1** – парковско и пејзажно зеленило
- **D2** – Заштитно и сообраќајно зеленило
- **D3** – Спорт и рекреација на зелени површини
- **D4** – Меморијални зелени простори и гробишта

- **E1** – Сообраќајни, линиски и други инфраструктури

Наведените класи на намена ќе се дополнат со компатибилни класи на намени согласно член 80, член 81, член 82, член 83 и член 84 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ бр.225/20).

Урбанистичкиот план за село потребно е максимално да ги почитува поставките на Просторниот план на РМ, важечкиот УП за село, Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РСМ бр. 32/20), Законот за урбано зеленило (Сл. весник на РМ бр. 11/18) и Правилник за урбанистичко планирање (Сл. весник на РСМ бр. 225/20).

Инфраструктура

Со овој Урбанистички план потребно е да се обезбеди квалитетна комунална инфраструктура.

Сообраќајната инфраструктура, односно улиците и тротоарите со нивните елементи, да се изведуваат согласно претходно одобрена проектна документација и да овозможат безбедност во сообраќајот.

Потребно е да се предвидат водови за снабдување на градбите со електрична енергија, вода, телефон, а и да се предвиди канализациска инфраструктура за прифаќање на атмосферските и фекалните отпадни води.

Сите водови да се водат подземно, во јасно дефинирани инфраструктурни коридори, а постојната инфраструктура да се прилагоди на планските потреби.

Изработиле:

Наташа Влчевска Савиќ, д.и.а.

Гордана Караѓуле-Ристеска, д.и.а.

Заверува комисија:

1.

2.

3.

4.

5.

Скопје, август 2021 год.

110.Врз основа член 43 став 1 точка 2 од Законот за локалната самоуправа (**Службен весник на РМ**бр.52/95) како и член 69 став 1 од Статутот на Општината (**Службен гласник на Општината** Бр.4/97),

Градоначалникот на Општината Дебар донесе:

З А К Л У Ч О К
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ НА
ИЗГРАДБА ВО НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА ВО ОПШТИНАТА
КОИ НЕМАТ УРБАНИСТИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. СЕ ПРОГЛАСУВА одлуката за начинот на изградба во населените места во Општината кои немаат урбанистичка документација, донесена на 18^{та} седница одржана на ден 18.10.1999 год.

2. Одлуката да се објави во **Службен гласник на Општината Дебар**.

3. Заклучокот за прогласување на одлуката од точка еден влегува во сила со денот на донесувањето и ќе се објави во **Службен гласник на Општината**.

Бр.08-427/1
10.11.1999 год.
Д е б а р

ГРАДОНАЧАЛНИК
Кемал Џафа с.р

*111.Врз основа на член 25 од Законот за просторно и урбанисличко планирање (*Сл. Весник на РМ * бр. 4/96,28/97 год.) а во врска со член 88 од Статутот на Општината Дебар (*Сл. Гласник на Општината * бр.4/97),*

Советот на Општината Дебар на 18^{та} седницата одржана на ден 18.10.1999 година, донесе:

О Д Л У К А
За начинот на изградба во населените
месџа во општината Дебар кои немаат
урбанисличка документација

Член 1

Со оваа Одлука се утврдува начинот за изградба на објекти во населени месџа во општината Дебар кои немаат урбанисличка документација (во најамошниот текс: населени месџа) и тоа за следните населени месџа: Бањинџе, Сџас, Селокуќи, Опшшани, Цейинџе, Таџар Елевци, Рајчица, Д. Косоврасџи, Г.Косоврасџи и Аме .

Член 2

Со оваа Одлука се определува подрачјето за изградба на објекти согласно графичкиот прилог во мерило 1 : 2500 за секое населено месџо од член 1 на оваа Одлука, со определување основни намени на површините и основната сообраќајна мрежа.

Графичките прилози се сосџавен дел на оваа Одлука и не

се

објавуваат, а се чуваат и реализираат во соодветната подрачна единица на Министерството за урбанизам и градежништво.

Член 3

При организирањето на населеното место се наведува и подрачјето на атарот на населеното место, со предвидување зони за ситанска активност (фарми, зони за производство и слични активности), согласно определбите на просторниот план.

При предвидувањето на фарми и други објекти кои можат да ја загадат средината, лоцирањето на локалитетите да биде на растојание минимум 1 км. од населеното место и со потребно групирање на објектите да се овозможи рационално комунално опремување и мерки за заштита на животната средина.

Изградбата на објекти за земјоделски, ситански и други производни активности надвор од населеното место, а во рамките на атарот на населеното место, може да се врши согласно оваа Одлука а по изработен урбанистички акт за конкретниот локалитет и по добиени согласности од надлежните органи на управата и мислење од Локалната самоуправа. Проектот се заверува во Подрачната единица на Министерството за урбанизам и градежништво и согласно урбанистичкиот проект се издаваат услови за града на објектот.

Графичкиот приказ за организирано атар на населеното место по мерило 1:2500 е составен дел на оваа Одлука и не се објавува, а се чува и реализира во соодветната подрачна единица на Министерството за урбанизам и градежништво.

Член 4

Во согласност со карактерот и потребите на населеното место во границите на подрачјето за града определени со графичкиот приказ можат да се градат и објекти за живеење, јавни објекти, ситански објекти, објекти за одмор, спорт и рекреација, урбана опрема, инфраструктурни објекти и слично.

Член 5

Во зонаӣа за домување и во другӣте зони о̄ределени со графичкио̄ӣ прилог, може да се изврши изградба, доградба, надградба и реконструкција на објектӣӣе како и изведување на други работӣи во рамките на сѝо̄анскио̄ӣ двор и партерно уредување на дворо̄ӣ.

Сообраќајна̄а мрежа се организира да овозможи приста̄а̄ до секој објект̄ или приста̄а̄ со пешачка патӣека особено во случај на

лоцирање на објектӣи на коси терени. Ако не е обележан приста̄а̄ до парцела̄ӣа не може да се организира изградба на објект̄ и не може да се утврдат̄ услови за градба.

Водоводна̄а, канализациона̄а и електрична мрежа се предвидуваат̄ со можност̄ секој објект̄ за живеење и работӣа да се приклучи на мрежа̄ӣа. До изведување на канализациона мрежа одводнувањето на употребнӣте води се врши со септички јами, изведени по сѝе санитарно технички прописи.

Во графичкио̄ӣ прилог на населено̄то место се одредува локалитет̄ӣ за дејонија на смет̄ согласно санитарно техничкӣте прописи.

Член 6

При предвидување изградба на објектӣи максимално се почитува постојана̄а и мојно права соседба.

Член 7

Организација̄а на дворнӣте места односно микро урбанистичкӣте решенија треба да се обезбедат̄ ориентација на сѝанбенӣте објектӣи кон улица̄ӣа или приста̄а̄о̄ӣ, а економскио̄ӣ дел на дворно̄то место да се лоцира во внатрешноста на парцела̄ӣа.

Член 8

Сѡанбениѡе објекѡи во основа се организираат како индивидуални куќи или двојни куќи со каѡносѡ ѡриземје и два каѡа сѡред сѡецифичносѡа на населеноѡо месѡо или конкретниоѡ локалитетѡ.

Каѡносѡа на објекѡиѡе ѡреба да се ѡредвиди во согласносѡ со ѡтрадиционалнаѡа архитекѡура на објекѡиѡе во населеноѡо месѡо.

Член 9

Градежнаѡа линија се уѡврдува сѡред конкретниѡе локациски услови и ѡсѡјаниѡе објекѡи и се назначува во условиѡе за градба на објекѡоѡ.

Член 10

Расѡјанието меѓу објекѡиѡе од соседниѡе ѡрцели ѡреба да се уѡврдува ѡака да овозможува инсолација на соседниоѡ објекѡ од минимум 1 час во зимскиоѡ ѡериод.

Член 11

Архитектѡнскоѡо обликување на објекѡоѡ ѡреба да биде резултатѡ на содржинаѡа на објекѡоѡ и обликoвниоѡ концепѡи, во согласносѡ со локалниѡе услови и ѡтрадиционалниѡе обликoвни елементи на ѡдрачјето.

Член 12

За јавни објекѡи и комплекси ѡред издавањеѡо услови за градба може да се изработѡи урбанисѡички ѡроектѡ, врз основа на кој ќе се уѡврдат ѡоблиски услови за градба на објекѡиѡе.

Член 13

Утврдувањето на условите за градба на објектите во рамките на утврдената зона во графичкиот прилог се врши според конкретните услови утврдени на лице место, одредбите на оваа Одлука и соодветните прописи.

Условите за градба ги утврдува соодветната Подрачна единица на Министерството за урбанизам и градежништво.

Член 14

По изработената техничка документација-проект за објектите и по добивањето на одобрението за градба може да се отпочне со градба на објектите.

Член 15

Графичките прилози од член 2 и 3 на оваа Одлука по нејзино донесување се заверуваат од Градоначалникот на Општината Дебар и се доставуваат до соодветната Подрачна единица на Министерството за урбанизам и градежништво.

Член 16

Надзор на примената на оваа Одлука врши урбанистичко-градежната инспекција во согласност со Законот.

Член 17

Одредбите на оваа Одлука се применуваат до донесувањето на урбанистичка документација за соодветните населени места. Кога ќе се донесе урбанистичка документација

за ситѐ населени месѐа назначени во член 1 од оваа Одлука исѐајѐа ѐресѐанува да важи.

Член 18

*Оваа Одлука влегува во сила 8 дена од денојѐ на објавувањетѐо во *Службен Гласник на Оѐшѐинајѐа Дебар*.*

Бр.о7-365/3
ОПШТИНАТА
18.10.1999 год.
Д е б а р
с.р.

СОВЕТ НА
Председавач
Агим Мулагауѐи

*112.Врз основа член 43 сѐав 1 ѐочка 2 од Закономѐ за локалнајѐа самоупѐрава (**Службен весник на РМ**бр.52/95) како и член 69 сѐав1 од Сѐајѐујѐојѐ на Оѐшѐинајѐа (**Службен гласник на Оѐшѐинајѐа** Бр.4/97),*

Градоначалникомѐ на Оѐшѐинајѐа Дебар донесе:

З А К Л У Ч О К
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА
ОРГАНИЗИРАЊЕ НА
РЕЖИМОТ НА СООБРАКАЈОТ ВО ОПШТИНАТА
ДЕБАР

1. СЕ ПРОГЛАСУВА одлукајѐа за организирање на режимојѐ на сообракајојѐ во Оѐшѐинајѐа Дебар донесена на 18^{та} седница одржана на ден 18.10.1999 год.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАДЕЖНИШТВО

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - ДЕПАРТАМЕНТ ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАДЕЖНИШТВО			
ОПШТИНА ДЕБАР - КОМУНАЛЕН ДЕПАРТАМЕНТ			
31.08.1999			
№	№	№	№
03	303/1		

Сектор за планирање на проспорови

ДО
СОВЕТ НА ОПШТИНА ДЕБАР ✓
КО: ПОДРАЧНА ЕДИНИЦА ДЕБАР

Ваш број: 08-
Наш број: 16-6259
Скопје, 24.08.1999

Министерството за урбанизам и градежништво, ја разгледа доставената Предлог - одлука за начинот на изградба во населените места Баниште, Спас, Селокуќи, Отишани, Џепиште, Татар Елевци, Рајчица, Долно Косоврасти, Горно Косоврасти и Хаме во општина Дебар кои немаат урбанистичка документација и врз основа на член 25 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на РМ" бр. 4/96, 28/97 и 18/99), ја издава следната:

СОГЛАСНОСТ

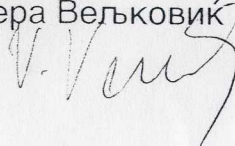
Се дава согласност на Предлог - одлуката за начинот на изградба во населените места Баниште, Спас, Селокуќи, Отишани, Џепиште, Татар Елевци, Рајчица, Долно Косоврасти, Горно Косоврасти и Хаме во општина Дебар кои немаат урбанистичка документација.

Образложение

Градоначалникот на општина Дебар, до ова Министерство поднесе образложено барање, под бр. 08-, од 28.07.1999 година, за издавање на согласност на Предлог - одлуката за начинот на изградба во населените места во општина Дебар кои немаат урбанистичка документација, за што е доставено следното:

- ⇒ Предлог - одлука за начинот на изградба во населените места места Баниште, Спас, Селокуќи, Отишани, Џепиште, Татар Елевци, Рајчица, Долно Косоврасти, Горно Косоврасти и Хаме во општина Дебар кои немаат урбанистичка документација;
- ⇒ Согласност од Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство за пренамена на земјоделско земјиште за проширување на градежниот реон на населеното место Рајчица, со бр. 08-4891/2, од 02.11.1995 година и со бр. 08-1354/2, од 09.12.1996 година и за населеното место Долно Косоврасти со бр. 08-7119/4, од 21.12.1998 година;
- ⇒ Согласност од Републички комитет за земјоделство, шумарство и водостопанство за пренамена на земјоделско земјиште за населените места: Отишани бр. 10-8/21, Џепиште бр. 10-8/22, Аме со бр. 10-8/23, Бањиште со бр. 10-8/24, Спас бр. 10-8/25, Селокуќи бр. 10-8/26, за Т. Елевци и М. Рајчица бр. 10-8/27, од 08.07.1988 година, Горно Косоврасти бр. 03-8/11 и Долно Косоврасти бр. 03-8/12, од 18.04.1998 година;
- ⇒ Графички прилози, изготвени од МУГЗЖС - ПОЕ Дебар, со бр. 08-328/1, 08-329/1, 08-330/1, 08-331/1, 08-332/1, 08-333/1, 08-334/1, 08-335/1, 08-336/1, 08-337/1, од 24.06.1998 година и 16-сл. од 14.09.1998 година.

Министерството за урбанизам и градежништво, после проучувањето на доставеното барање и целокупната документација по истото најде дека се исполнети законските услови за задоволување на истото, врз основа на што одлучи да ја издаде бараната согласност.

Изготвил,
Вера Вељковиќ

ПОМОШНИК НА МИНИСТЕРОТ,
МИРЧЕ КОКАЛЕВСКИ

ТЕКСТУАЛНИОТ ДЕЛ КОН ГРАФИЧКИОТ ПРИЛОГ
ЗА СЕЛО РАТЧИЦА

1. Согласно бр. 10-8/27 од 8.07. 19 88 година од Републичкиот комитет за земјоделие, шумарство и водостопанство на Република Македонија Скопје за пренамена на земјиштето од земјоделски намени на градежни намени.
2. Графичкиот прилог што е прикажан на ситуацијава останува истиот по согласноста бр. 10-8/27 од 8.07. 19 88 година.
3. Графичкиот прилог во размер 1:2500 од 24.06. 1998 година бр. 08-337/1.
4. Одлука на Совет на Општината Дебар бр. _____ од 19 _____ год.

Министерство за урбанизам и градежништво
-Подрачна единица Дебар-

Дипл. инж. арх. Драгана Фетаху

РЕПУБЛИЧКИ КОМИТЕТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО
И ВОДОСТОПАНСТВО

Бр. 10-8/27

8.07. 1988 година

С к о п ј е

ДО СОБРАНИЕ НА ОПШТИНА
Одделение за урбанизам, станбено

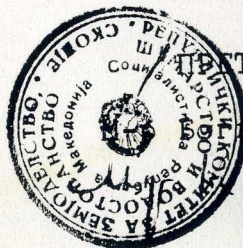
комунални и имотно правни работи

Д Е Б А Р

ПРЕДМЕТ: Давање на согласност

ВРСКА: Ваш бр. 04-690/6 од 26.02.1988 година

Се ДАВА СОГЛАСНОСТ за пренамена на земјоделско земјиште за неземјоделски намени за Т.Елевци М.Рајчица, согласно член 14 и 15 од Законот за заштита и користење на земјоделското земјиште /"Службен весник на СРМ" бр. 7/86/ и увидот извршен на ден 22.03.1988. Планот е составен дел на барањето, кој оверен од овој Комитет, Ви се доставува. Границите во кои ќе може да се пренамени земјиштето се обележани со црвена полна пинија.

ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Јан Тодоровски

20/03/88

МАЧКОЈ НИВЈЕ

ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПОДРАЧЈЕ ЗА
ИЗГРАДБА НА ОБЈЕКТИ ВО СЕЛО РАЗИМЦА

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА УРБАНИЗАМ,
ГРАДЕЖНИШТВО И ЗАШТИТА
НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА
ПОДРАЧЈА ЕДИНИЦА
Бр. 08-337/1
24-06-1998 год.
ДЕБАР

ВРАМНИК

Министерство за урбанизам, градежништво и
заштита на животната средина
Подрачје единица Дебар
Началник, *[Signature]*
Дип. град. инж. Миле Ивановски

ВЕНЕЦ

ШОПУРДО

ГОРНА МААЛА

ШЕВКОЈ КУКИ

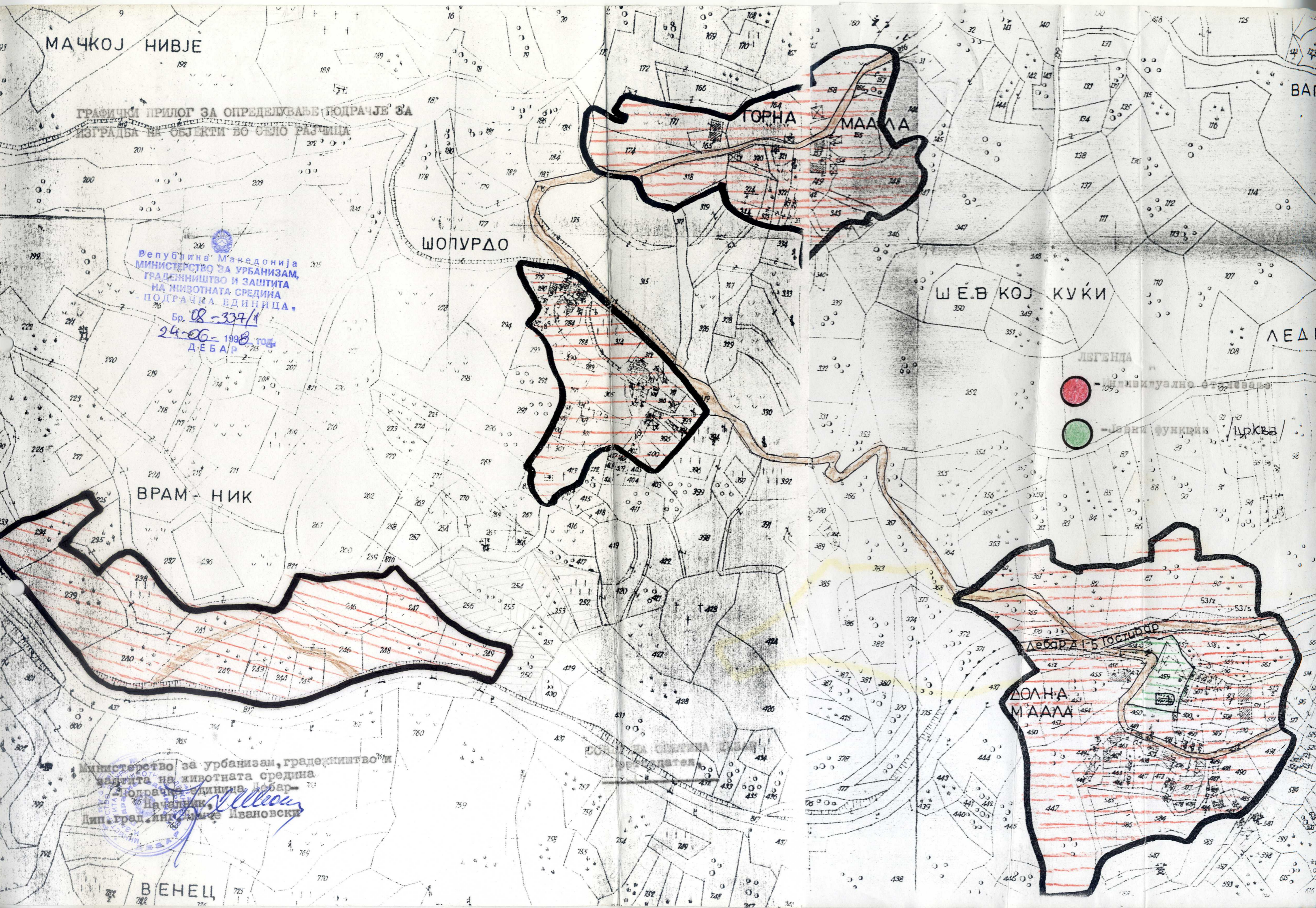
ЛЕД

ЛЕГЕНДА

- - Индивидуално отгледање
- - Јавни функции / Црква /

Дебар 15 Гостивар

ДОЛНА
МААЛА

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Арх.бр. УП1-15 1167/2021

Дата: 17 -08- 2021

Врз основа на член 88 од Законот за општа управна постапка (“Службен весник на Република Македонија” бр. 124/15), како и врз основа на член 42, став 1 и став 9 од Законот за урбанистичко планирање (“Службен весник на Република Македонија” бр. 32/20), а во врска со член 4, став 3 од Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија” бр. 39/04), министерот за животна средина и просторно планирање, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

1. Со ова Решение на Општина Дебар ѝ се издаваат Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар. Површината на планскиот опфат изнесува 23,27 ха.
2. Условите за планирање на просторот од точка 1 на ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. У14221 се составен дел на Решението.
3. Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од планот.
4. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план на заштита на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I – IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.
5. Планскиот опфат на село Рајчица се наоѓа во сливот на акумулацијата “Дебарско Езеро”. Бидејќи просторите погодни за изградба на акумулации се ограничени, стратешка определба е максимална заштита на сливот со превземање на мерки преку кои ќе се спречи деградација на просторот. Во сливот на акумулацијата забрането е да се изведуват работи со кои ќе се сменат природните услови поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолници и порои.
6. Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработка на планската документација потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во Законот за животна средина (“Службен весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16) како и подзаконските акти донесени врз основа на истиот.

7. При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за предметната документација за Урбанистчки план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, задолжително да се земат во предвид насоките за потреба од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина, како и забелешките и заклучоците од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Општина Дебар, врз основа на член 42, став 1 од Законот за урбанистичко планирање (“Службен весник на Република Македонија” бр. 32/20), поднесе барање преку е-урбанизам, со број на постапка УП 36279, до Агенцијата за планирање на просторот за издавање на Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистчки план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар.

Согласно член 42, став 8 од истоимениот закон, Агенцијата за планирање на просторот ги изработи Условите за планирање на просторот за Урбанистчки план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар и ги достави до Министерството за животна средина и просторно планирање под бр. УП1-15 1167/2021 од 13.08.2021 година.

Условите за планирање на просторот се издаваат за Урбанистчки план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар и претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Врз основа на горенаведеното, а согласно член 88 од Законот за општа управна постапка (“Сл. весник на Република Македонија” бр. 124/15), Министерството за животна средина и просторно планирање го донесе ова Решение и одлучи како во диспозитивот.

ПРАВНА ПОУКА: Против решението за услови за планирање на просторот може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 15 дена од приемот на решението.

ПО ОВЛАСТУВАЊЕ НА МИНИСТЕР
РАКОВОДИТЕЛ НА СЕКТОР
Nebi Rexhepi

Изготвил: Исмаил Шехаби

Одобрил: Соња Фурнаџека

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ
ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА, КО РАЈЧИЦА
ОПШТИНА ДЕБАР
КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

Тех. бр. У14221

Скопје, август 2021

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ
ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА, КО РАЈЧИЦА
ОПШТИНА ДЕБАР
КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

Барател: Општина Дебар

Тех.бр. У14221

Раководител на задачата:
Благој Јанков, д.е.и.

Координатор:
Срѓан Дурлевиќ, д.ш.и.

Раководител на сектор за просторно планирање:
д-р Душица Трпчевска Ангелковиќ, д.и.а.

Агенција за планирање на просторот

Директор
м-р Андријана Андреева, д.и.а.

Скопје, август 2021

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА, КО РАЈЧИЦА ОПШТИНА ДЕБАР

На седницата одржана на 11.06.2004 година, Собранието на Република Македонија, го донесе Просторниот план на Република Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот план се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Со донесувањето на Планот се донесе и Закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија”, број 39/2004).

Со Законот се уредуваат условите начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот.

Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на Просторниот план на Република Македонија;
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;
- **координација на Просторниот план на Република Македонија, со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.**

Спроведувањето на Планот подразбира задолжително усогласување на соодветните стратегии, основи, други развојни програми и сите видови на планови од пониско ниво, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план, се спроведува со изготвување и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, просторен план на општина, на општините во градот Скопје и на Градот Скопје, како и со **урбанистички планови за населените места** и друга документација за планирање и уредување на просторот, предвидена со закон.

За изработка и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава **Решение за Услови за планирање на просторот**.

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.

Во конкретниот случај, Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар**. Површината на планскиот опфат согласно Предлог Планската програма изнесува од 23,27 ha и неговата местоположба е дефинирана во рамките на прикажан графички прилог.

Дефинирањето на границите на планскиот опфат, со површина на истиот, ќе се утврди со одобрената Планската програма. Се задолжува Општина Дебар, по донесување на планот, да достави информација до Агенција за планирање на просторот и Министерство за животна средина и просторно планирање за конечниот плански опфат.

Во граници на планскиот опфат се предвидуваат намени на земјиштето согласно Законот за урбанистичко планирање и Правилникот за урбанистичко планирање.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот на населбата и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со Просторниот план на Република Македонија.

Основни определби на Просторниот план на Република Македонија

Основната **стратешка определба** на Просторниот план на Републиката е остварување на повисок степен на **вкупната функционална интегрираност на просторот на државата**, како и обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји.

Остварувањето на повисок степен на интегрираност на просторот на Републиката подразбира **намалување на регионалните диспропорции**, односно квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура.

Основни претпоставки на кои се базира стратегијата на **рамномерен развој** се следните:

- уважување на реалните фактори на развој;
- превземање стимулативни мерки од страна на државните и други фондови и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери.

Дел од оваа стратегија е поттикнување на соодветни програми за подобрување на квалитетот на живеење во населбите, како и стимулирање на развојот во помалите градови. **Деметрополизацијата** (селективното пренесување на одделни функции и активности, управно-административни, економски, културни и други, од републичкиот центар во други градови) зацртана во

Просторниот план, не значи запирање на неговиот развој, туку неопходност за квалитативната трансформација на просторните и социо-економските структури.

Развојот на недоволно развиените, ридски, планински и погранични подрачја базира врз интегрален развој кој подразбира комбинација на фактори, како што се: природните, демографските процеси, сообраќајните и другата инфра и супраструктурна опременост.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно се почитуваат локационите, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Една од основните цели на Просторниот план се однесува на рационално користење и заштита на природните ресурси, особено дефицитарните и стратешки значајните за развојот и квалитетот на живеењето во Република Македонија.

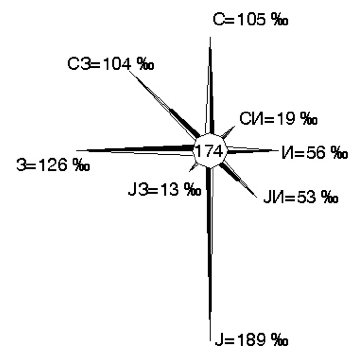
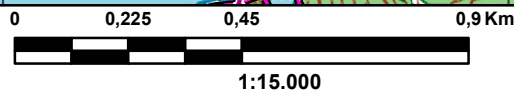
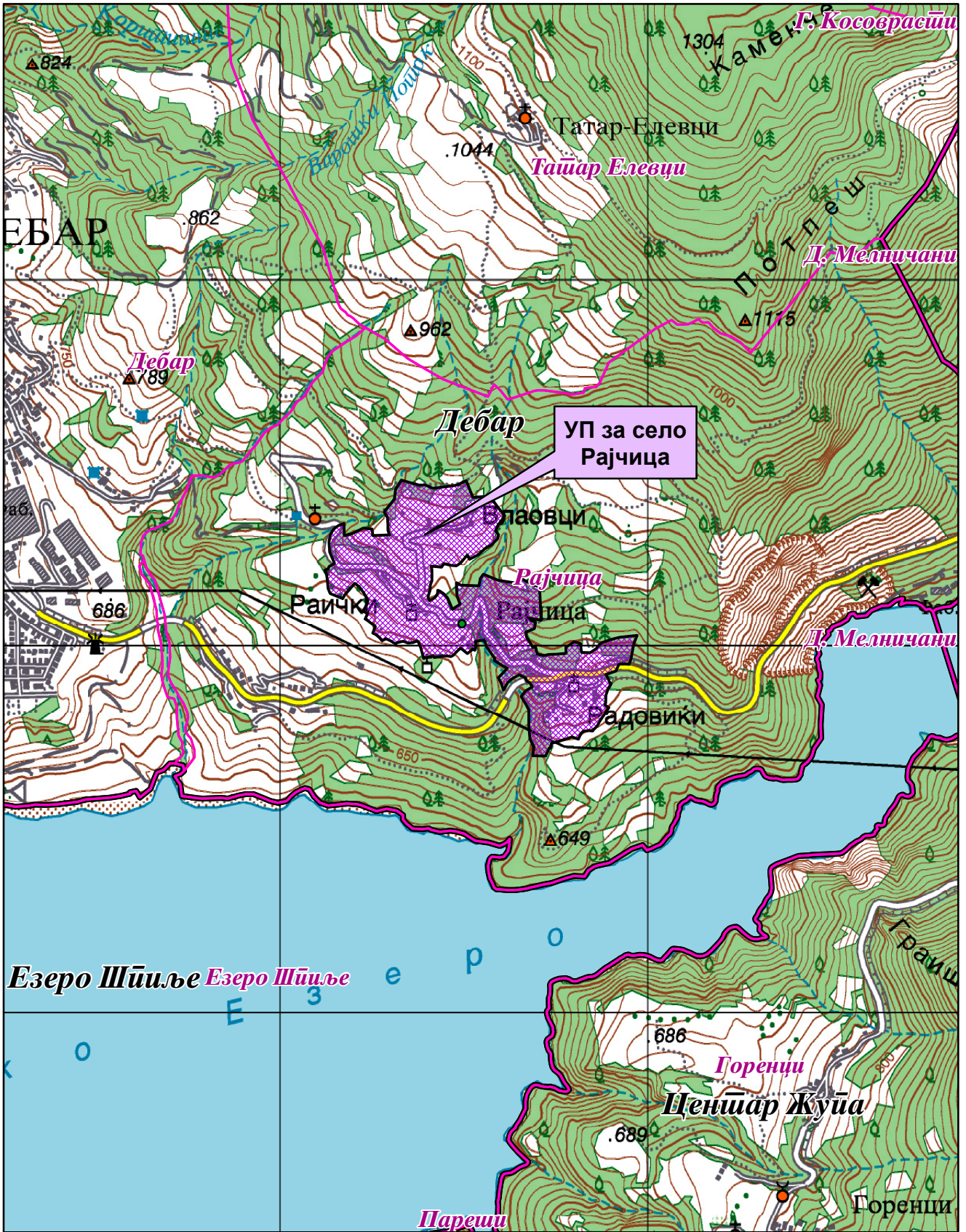
Основните стратешки определби во Просторниот план на Република Македонија е приоритетот во **заштита на водите од Прва и Втора класа**, од кои е предвидено да се врши водоснабдување на населените места.

Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е **заштитата на земјоделското земјиште**, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето. Исто значење му се придава на пошумувањето, обновувањето и подобрувањето на квалитетот на шумите.

Неопходно е воспоставување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на норми и стандарди за градба.

Во заштитата на природните и културните вредности и напорите за унапредување на квалитетот на живеењето во Републиката, посебно тежиште се става на унапредувањето и заштитата на животната средина. Состојбата на животната средина и еколошките барања се битен фактор на ограничување во планирањето на стопанските активности, заради што е неопходна процена на влијанијата врз животната средина. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење.

Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

- Општинска граница
- Катастарска граница

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје претставуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учество и влијание на човекот. Тие ги опфаќаат: географската и геопроектната положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, педолошки, хидрографски, сеизмички, климатски и др.

Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар**. Предметната локација се наоѓа источно од населено место Дебар на надморска височина од 650-870 метри.

Земјотресите како сеизмички појави се доминантни природни непогоди кои го карактеризираат Дебарскиот простор со значителна активност, која е тесно поврзана со тектониката на теренот. Поголемиот дел од раседите се стари и стабилизирани, но има и такви кои се обновени и активирани, како и помлади кои се исто така активни.

Теренот на Дебарскиот базен е сеизмички потенцијален простор, каде може да се случат земјотреси од 9° по Меркалиева скала, по непосредниот обод на базенот до 8° по Меркалиева скала, а во останатите делови до 7° по Меркалиева скала.

Во овој предел климатските прилики се нешто модифицирани затоа што котлината е заштитена со околните планини. Низ речните котлини на Црн Дрим и Радика постои перманентна циркулација на ветрови. По течението на Црн Дрим и преку превоите на албанските планини се чувствува влијанието на јадранската клима, особено во летните месеци и на пониските тераси. Летата се топли, но нема големи горештини, а зимите се ладни. Есента е потопла од пролетта.

Годишната распределба на врнежите е неравномерна. Врнежите се максимални во есенските месеци и раните зимски месеци. Во летото врнежите се минимални. Облачноста е најголема во зимските месеци, а најмала во летните, што е спротивно на одот на сончевиот сјај. Преовладуваат ветрови од северен и североисточен правец.

Поконкретни податоци за климата се земени од мерна станица Дебар и се следните:

Температура на воздухот: просечна годишна 11,7°C, средна минимална 1,8°C, средна максимална 28,0°C, апсолутна минимална -23,9°C, апсолутна максимална 37,0°C. Просечно годишно има 2295 часа сончев сјај. Траење на мразниот период: просечно годишно 141 ден, реален просечен број денови со мраз е 70,7, последен ден на касен пролетен мраз е 26-април, прв ден на ран есенски мраз 12-октомври.

Врнежи: Просечно годишна сума 764mm., есен 253mm. воден талог, зима 231mm., пролет 182mm., лето 98mm. воден талоог.

Најчест е ветарот од јужен правец со честина од 189%, па од западен со 126% па северниот и северозападниот со 105% и 104%. Северниот ветар дува со средна годишна брзина од 1,8m/sek. преку целата година до максимум во декември, јануари и февруари и минимум од септември до ноември.

Податоците се од мерна станица Дебар.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран развој и просторна разместеност на економските дејности во "Просторниот план на Република Македонија" се темели на дефинираните цели на економскиот развој во "Националната стратегија на економскиот развој", определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот, поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и порационална просторна организација на производните и услужни дејности.

Според економската структура, фазата од развојот во која се наоѓа економијата, степенот на расположивоста на факторите, економските состојби и економската позиција на Република Македонија во светот, идниот развој на македонската економија е детерминиран од насоките и комбинацијата на инвестициите со другите развојни фактори во Државата.

Концепцијата на просторната организација на производните и услужни дејности поаѓајќи од објективните фактори, пазарните услови, доминацијата на приватната сопственост во економскиот систем и одлуките на државните и локалните органи, се остварува како комбинација на концентрацијата на стопанството на одделни места и дисперзија во просторот кои се комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на економските дејности.

Со разместувањето на економските капацитети и со агломирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што е градот Дебар со гравитационо влијание врз развојот на селото.

Половите на развој ги формираат оските на развојот кои во минатото се формирале во зависност од географските карактеристики на просторот, а во денешно време позначајни станаа деловните односи, меѓучовечките комуникации, како и изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети.

Со Просторниот план на Р. Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантна за општината Дебар на чиј простор припаѓа планскиот опфат за селото е "Западната развојна оска" која досега воопшто не е споменувана, поаѓа од Дебар преку Кичево и Демир Хисар и стигнува до Битола, а во продолжение до Лерин и натаму. На запад продолжува кон Пешкопеа-Р. Албанија. Во перспектива, развојот ќе го потврди и унапредува значењето на оваа оска.

Развојните оски ќе се имаат предвид за просторната организација, а во прв ред за модернизацијата на патиштата, за изградбата на далекуводи, гасоводи итн.

При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за производните и услужни дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадени ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациона флексибилност и почитување на објективните фактори на развојот.

Реализацијата на Урбанистичкиот план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар на површина од 23,27 ha, согласно определбите на "Просторниот план на Република Македонија", треба да базира на принципите и стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој, особено превенција и спречување на негативните влијанија на постојните и

планирани производни и услужни дејности применувајќи ја релевантната законска регулатива.

Појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата за развојот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развојот врз неговото разместување во просторот.

Една од планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат на селото.

Користење и заштита на земјоделско земјиште

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост со што ќе се постигнат следните зацртани цели:

- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихийна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели;
- Зголемување на продуктивната способност на земјоделското земјиште и подобрување на структурата на обработливите површини во функција на поголемо производство на храна;
- Привремено или трајно исклучување од процесот на производство на храна на терените каде концентрацијата на токсични материи од сообраќајни коридори во земјиштето, воздухот и водата се над дозволените норми;
- Рекултивирање и враќање на деградираното земјиште во земјоделска намена со мелиоративни и агротехнички зафати;
- Искористување на компаративните предности и погодности на одделни подрачја и стопанства за повисок степен на финализација и задоволување на потребите на преработувачките капацитети и нивна ориентација кон извоз;
- Обезбедување на материјални и други услови за дефинирање и реализација на програмата за реонизација на земјоделското производство поради рационално искористување на сите природни ресурси, човечки потенцијали и индустриско-преработувачки капацитети.

Согласно просторниот план на Република Македонија просторот на РСМ е поделен во 6 земјоделско стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.

При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на

земјиштето и утврдување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Пренамената на земјоделското земјиште се регулира со Законот за земјоделско земјиште. Доколку при изработка на урбанистичко планската документација се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планските програми веднаш по заверка на истите до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Шуми и шумско земјиште

Планскиот концепт на развој на шумите и шумското земјиште утврден со Просторниот план на Р. Македонија е насочен кон задоволување и остварување на следните поставени цели:

- Пошумување на терените каде е извршено разграничување на земјиштето - бонитирање, на терените каде се добиваат најголеми ефекти (зголемен прираст, подобрување на животната средина, туристичко-рекреативни цели и др.) и на терените каде постои и друга економска оправданост и итност (регулирање на водниот режим, ерозивни подрачја, заштита на населби, патишта, војни, комунални и други објекти, хигиенски и санитарни функции и сл.);
- За трајно сочувување и унапредување на површините под шума како и зголемување на квалитетот на шумите, преведување на нискостеблените во високостеблени, реконструкција на деградираните шуми со што ќе се обезбеди зголемен прираст, подобрување на животната средина, за туристичко-рекреативни цели и др;
- Почитување на правната регулатива и нејзиното доследно спроведување за да се спречат бесправните сечи и други штетни активности во шумарството.

Проекцијата за пошумување со Просторниот план на Р. Македонија за периодот до 2020 год. се базира на постојните природни услови, во прв ред климатските, геолошките и педолошките, постојната состојба на шумите и шумското земјиште, загрозеноста на земјиштето од ерозија, загаденоста на воздухот и состојбата на животната и работната средина, како и врз база на економските состојби во државата.

Според планските предвидувања утврдени со Просторниот план на Р. Македонија, во подрачјето на Дебар (каде што се наоѓа КО Рајчица) се планира пошумување во шума и вон шума на околу 1.900 ha. Врз основа на тоа се предвидува дека во Дебарскиот регион во 2020 год. вкупната површина под шуми ќе изнесува 13.200 ha, дрвната маса се проценува на износ од околу 750.000 m³ и вкупен годишен прираст од 17.400 m³.

Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во терените каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е строго

придржување кон критериумите, принципите и проекциите за развој и унапредување на шумарството до 2020 година, дефинирани со Просторниот план на Р. Македонија:

- Навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма;
- Во годишните планови и среднорочни програми за пошумување, апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и терените во непосредните сливови на вештачките акумулации;
- Пошумување на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање;
- Пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

Планирањето и реализирањето на активностите за подобрување на условите за живот согласно Просторниот план на Р. Македонија треба да се во корелација со концептот за одржлив развој, кој подразбира рационално користење на природните и создадените добра. Одржливиот развој подразбира користење на добрата во мерка која дозволува нивна репродукција, усогласување на развојните стратегии и спречување на конфликти во сите области на живеење. Стратегијата за користење на водата и развој на водостопанството е условена од фактот дека Републиката е сиромашна со вода поради што треба рационално да се користи и троши. Колку водите во одреден простор може да се сметаат за “воден ресурс” зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како “ресурс” ја има многу помалку од “присутните води”.

Со цел точно да се согледаат расположивите и потребните количини на вода во Републиката согласно Просторниот план на Р. Македонија во сливовите на реките Вардар, Струмица и Црн Дрим дефинирани се 15 водостопански подрачја (ВП): ВП “Полог”, “Скопје”, “Треска”, “Пчиња”, “Среден Вардар”, “Горна Брегалница”, “Средна и Долна Брегалница”, “Пелагонија”, “Средна и Долна Црна”, “Долен Вардар”, “Дојран”, “Струмичко - Радовишко”, “Преспа”, “Охридско - Струшко” и “Дебар”.

Селото Рајчица, Општина Дебар припаѓа на **Водостопанското подрачје (ВП) “Дебар”**, кое го опфаќа сливот на реката Црн Дрим, од браната “Глобочица” до македонско - албанската граница заедно со долниот слив на реката Радика. Сливот на Горна Радика преку хидроенергетскиот систем “Маврово” е приклучен на сливот на реката Вардар.

За подобрување, но и за целосно искористување на постојниот хидролошки потенцијал на Црн Дрим изградена е акумулацијата “Дебарско Езеро” чии води се наменети за производство на електрична енергија, водоснабдување и контрола на поплави. Во наредниот период во ова ВП се предвидува изградба и на

хидроенегетскиот систем “Бошков Мост”. Во состав на овој ХЕС е предвидена изградбата на акумулација “Тресонче” на Мала Река.

Планскиот опфат на селото Рајчица се наоѓа во сливот на акумулацијата “Дебарско Езеро”. Бидејќи просторите погодни за изградба на акумулации се ограничени, стратешка определба е максимална заштита на просторот со превземање на мерки кои ќе го спречат узурпирањето на крајбрежјето и деградирањето на речните корита во сливот на акумулацијата. Во сливовите на акумулациите забрането е да се изведуваат работи кои би можеле да ги сменат природните услови поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолици и порои.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, основна цел во развојот на водостопанството е континуирано обезбедување на квалитетна вода за населението. Градот Дебар се водоснабдува од изворот Росоки.

При обезбедувањето на потребните количини на вода за селото, потребна е примена на мерки кои ќе овозможат квалитетно и економично водоснабдување, но истовремено и заштита на водите преку:

- Дефинирање на заштитни зони на изворот за водоснабдување и дефинирање на режим на заштита во зоните (доколку се користи независен извор, односно селото не е приклучено на водоснабдителниот систем на градот Дебар);
- Синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода;
- Изградба на водоснабдителната мрежа согласно со ширење на селото;
- Рационално и економично користење на водата преку примена на современи технички решенија во управувањето со водоснабдителниот систем;

Доколку за водоснабдување се користат подземни води динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација. Експлоатацијата на подземните води да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања со што ќе се дефинира нивниот квантитет и квалитет.

Еден од основните приоритети во заштитата на животната средина е заштита на квалитетот на подземните и површинските води. За таа цел потребно е почитување на принципот “на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување” преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем во границите на планскиот опфат;
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до квалитет према “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води”.

Доколку во границите на планскиот опфат на селото постојат стопански капацитети кои од технолошкиот процес испуштаат отпадни води кои поради својот квалитет може да го оневозможат функционирањето на пречистителната станица за отпадни води или да предизвикаат проблеми во функционирањето на

канализациската мрежа во селото, стопанскиот субјект мора да изврши предтретман на отпадните води пред да ги испушти во канализациската мрежа.

Низ планскиот опфат на селото минуваат времени водотеци за кои при изработката на планската документација треба да се обезбеди заштитен појас согласно Законот за води.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура со Просторниот план на Р.Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Републиката. При тоа приоритет се дава на намалување на увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Според статистичките податоци последниве години во Републиката над 30% од потрошената електрична енергија е од увозно потекло за што се одвојуваат големи девизни средства. Зголемената потрошувачка на енергетски горива ја наметнува потребата од подобрувањето на енергетската ефикасност. Европската регулатива “Европа 2020” за паметен, одржлив и сеопфатен развој предвидува мерки за намалување на емисиите на издувни гасови, зголемување на користењето на обновливи извори на енергија и зголемување на енергетската ефикасност. Имплементирањето на овие мерки, ќе придонесе за подобра односно поквалитетна иднина за следните генерации, отворање на нови работни места, а истовремено се обезбедуваат услови за одржлив развој. Со рационално искористување на енергетските извори им се овозможува на идните генерации да имаат ресурси за сопствен раст и развој.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значајен фактор за натамошниот развој. Електроенергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да преставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Републиката досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Лерин) и Косово (Косово-Б) и кон Бугарија (Црвена Могила) а во план е градбата на вод кон Албанија. Планираната, со Просторниот план на РМ, траса на водот од Скопје5 кон Србија е сменета и изграден е водот Штип-Србија.

Низ планскиот опфат за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар минува постојниот 110kV преносен вод Шпиље-Вруток заради што при изработка на проектната и урбанистичката документација треба да се почитуват: “Законот за енергетика” (Службен весник на РМ број 96/2018, членови 203 и 204) и “Правилник за изградба на надземни електроенергетски водови со номинален напон од 1kV до 400kV” (Службен лист на РМ бр.25/2019 год.)

Гасовод-Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Републиката. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприфатливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, претставува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти и течни горива. Природниот гас испушта помалку штетни материји

во однос на другите енергенти, заради што аерозагадувањето е сведено на минимум.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-СМакедонија. Се планира во идниот период доизградба на гасоводната мрежа во Републиката и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи зголемување на сигурноста во снабдувањето на сите региони во Републиката но и урамнотежување на потрошувачката во текот на целата година.

При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изградат делницата-7 (Кичево-Охрид) и делницата-22 (крак за ТЕЦ Осломеј) со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на овие планирани делници од гасовод сеуште не се точно утврдени.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на населението.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како произведен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргнувајќи од определбата дека **популациската политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водењето активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите**, хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 година, во Општина Дебар на која што припаѓа селото Рајчица регистрирани се вкупно 19.542 жители, додека само во селото Рајчица живеат вкупно 131 жител.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и мрежа на населби

Процесот на урбанизација како еден од доминантните процеси на вкупниот општествено-економскиот развој, претставува непосреден влијателен фактор и основна рамка во која се одвива развојот на населените места. Во повратен смисол, основните параметри на урбанизацијата го детерминираат и нивото на вкупниот општествотвен развој. Под поимот урбанизација во условите во кои живееме, се подразбира, во прв ред развој на градовите изразен со порастот на нивното население, социјалните и политичките функции и во изградбата и уредувањето на нивните просторно-физички структури. Во поширока смисла, урбанизацијата го опфаќа и развојот на руралните населби и простори кој е резултат на промените кои водат кон намалување на разликите помеѓу градот и селото и нивна постепена интеграција во агломерациски системи.

Фактори кој непосредно влијат на развој на урбанизација се:

- економските фактори, во прв ред нивото на економската развиеност;
- основните атрибути на развојот на урбанизацијата во претходниот период;
- карактерот и интензитетот на промените во урбаните и руралните населби (особено во сферата на демографскиот развој);
- структурата на населените места;
- функционалната дисперзија и екипираност;
- дисперзијата и концентрацијата на терцијарниот сектор и
- работните функции.

Основна определба за развојот на селските подрачја претставува унапредување на квалитетот на животните услови во руралната средина и намалување на постојната разлика во однос на условите во урбаните средини, преку интегрален-сеопфатен развој на селото.

Концептот на развојот и уредувањето на **селските подрачја** за основа ги има целите со кои е предвидено:

- Сеопфатен, рамномерно територијално распределен развој на целата територија;
- Интензивирање на функционалните врски во доменот на стопанството и услугите помеѓу соседните центри со координирано, заедничко организирање на активностите;
- Создавање услови за непречено вршење на основните човекови активности (функции), обезбедување висок степен на заштита на животната средина и запазување на принципите на одржлив развој;
- Стимулирање на развојот на основните дејности преку активирање на локалните потенцијали, оптимално искористување на природните погодности и осовременување на производството;
- Подобрување на животните услови преку плански насочено уредување на населбите и целосно опремување со елементи на комунална инфраструктура;
- Интегрално планирање на развојот на населените места и организација, уредување и рационално користење на севкупната површина во границите на атарот и

- Обезбедување на целосна интеграција на руралните населби во системот на населби.

Просторниот развој на руралните населби, базиран на соодветна планска документација наметнува усогласување на истиот со планските решенија и насоки на Просторниот план на Република Македонија во сите сегменти на развојот. Во таа смисла, одредени иницијативи за просторен развој кои се манифестираат со зафаќање на нови простори, проширување на урбаните опфати и регулирање на постојните градежни подрачја треба да се преиспитуваат согласно решенијата од повисок, стратешки интерес за државата. Неопходно е почитување на определбите на Просторниот план во однос на дестимулација на проширување на градежното земјиште од една и поефикасно и порационално искористување на постојната ангажирана површина од друга страна, односно:

- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);
- Изградбата на викенд населби, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели;
- Рационално користење на просторот за изградба на инфраструктурните мрежи и системи во единствени коридори дефинирани во плановите и програмите на општините;
- Усогласување на густините на населеност, изграденост и спратност, со принципите на хумано живеење и рационално искористување на просторот и урбаните содржини согласно со сите видови на заштита.

Во рамките на насоките за изработка на планови од пониско ниво, кои ги дава просторниот план, треба да се почитува:

- Избор и распоред на активности согласно со природните услови, расположивата работна сила и постојните стопански капацитети;
- Создавање можности за отворање нови работни места во населби и подрачја каде треба да се задржи постојното население и да се насочат миграциите;
- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој, а особено во однос на:
 - бесправната градба;
 - стопанисувањето со шумите, земјоделското земјиште, водите и друго;
 - заштита на создаденото и природното богатство;
 - насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја базиран на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.

Домување

Во Просторниот план на Република Северна Македонија, функцијата **домување** е детерминирана како една од основните функции во населбите, најголем потрошувач и корисник на просторот, основна содржина на населбите и основен елемент на просторното и урбанистичко планирање. Домувањето општо, а станбената изградба посебно е битна компонента на социјалниот и општествениот развој, организација и уредување на просторот и подигнување на животниот стандард на населението.

Основните цели на домувањето се во функција на оптимална проекција на станбениот простор, а се однесуваат на:

- обезбедување стан за секое домаќинство;
- подобрување на станбениот стандард во поглед на површина, број на соби, градежни карактеристики и комунална опременост на становите;
- изградба на адекватна инфраструктура во функција на поквалитетен стандард на домување;
- асеизмичност во градбата;
- замена на субстандардниот станбен фонд;
- обнова, реконструкција и ревитализација на стариот станбен фонд, заради подобрување на условите за домување и подигање на квалитетот на станбениот фонд;
- организирање на становите како хумано уредени простори со соодветни придружни објекти за деца и возрасни;
- постигнување порамномерна станбена изградба;
- либерализација на станбениот пазар;
- изградба на социјални станови;
- обезбедување поволни финансиски услови за решавање на станбениот проблем, преку одобрување поволни кредитни услови за станбена изградба.

Основна определба на станбената изградба во областа на домувањето за **Урбанистички план за село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, КО Рајчица, Општина Дебар**, во планираниот период треба да биде реализација на зацртаните цели на концепцијата на домувањето во зависност од потребите и економските можности.

Порастот на животниот стандард, подобрување на здравствениот стандард и порастот на културата на домувањето доведуваат до постојано зголемување на површината на станот, подобрување на внатрешната организација и распоред, квантитативно и квалитативно подигнување на комуналната опременост на станот. Структурата и физичкиот модел на станбената единица мора да биде во корелација со општествената организација на луѓето кои живеат во станбената единица.

Пропишаните стандарди за потребен и квалитетен станбен простор согласно ППРМ се :

- 20 - 25 m²/жител станбена површина во зависност од типот на населбата и 40 - 80 m²/стан (оптимална големина), како и 100 % опременост на станот со инсталации;
- потполно елиминирање, односно замена на субстандардниот станбен фонд.

Јавните функции

Просторната дистрибуција и функционалната организација на **јавните функции** (образование, здравство, социјални грижи, култура и физичка култура) е директна последица на разместеноста, големината и степенот на развој на населбите, односно агломерациониот систем од една страна, а од друга индикатор на нивото на развиеност и животниот стандард на населението.

Организирање на мрежата на јавните функции овозможува:

- достапност на функциите до сите граѓани во регионот;
- воедначен квалитет на пружените услуги;
- прилагоденост на програмата на јавните служби на локалните карактеристики како и можност за избор на модалитет и вид на услуга.

Целите за развој на јавните функции по дејности се следни:

Предучилишно образование:

- развој на мрежата институции за предучилишно воспитување и образование детски установи (јасли, комбинирани детски установи и сл.), за поуспешно подготвување на децата за училиште;
- во предучилишни установи треба да бидат опфатени 70 % од децата на предучилишна возраст.

Основно образование:

- организирање на основни училишта во секое населено место или во најблиската населба, со целосна опфатеност на децата од 6 - 15 години;
- изградба на нови и реконструкција на стари училишни објекти во согласност со современите педагошки и хигиенски барања како и обезбедување оптимален училишен простор според современите стандарди и нормативи;
- доколку нема основно училиште во населеното место или во непосредна околина, да се соорганизира превоз со училишни автобуси.

Здравство:

- порамномерен развој на здравствената служба и подобрување на квалитетот на пружените услуги со подобрување на просторната организација и кадровска екипираност на здравствените служби, за задоволување на потребите на населението.

Социјална заштита:

- порамномерен развој на организациите за социјална заштита и организациите за згрижување и воспитување на децата и нивно поттикнување, од кои дел, во пазарните услови на стопанисување, ќе може

да се формираат и како приватни институции согласно потребите на населението;

- заштита на здравјето на старите лица со организирање на специфични видови на заштита (сместување, исхрана, домашна нега и други лекувања, патронажни посети и сл.).

Култура:

- барање поголеми можности и повисоки форми на културно живеење, во склад со очекуваниот развој и социо-економските трансформации во услови на пазарно стопанисување.

Физичка култура:

- обезбедување на простори, капацитети и објекти од областа на физичката култура и нивна рамномерна и рационална просторна разместеност;
- реновирање, адаптација и доопремување со придружни содржини на постојните објекти за спорт и рекреација.

Во рамките на планирана мрежа на јавни служби покрај економските показатели, неопходно е да се вклучат и соодветни показатели на достапноста на услугите за граѓаните, како што се:

- сообраќајна достапност, информатичка достапност (телефон, телефакс и сл.);
- задржување на традиционалните функционални специфичности на населбите во однос на одделни јавни дејности;
- утврдување на обврзувачки стандарди и норми за одделни јавни дејности, со цел да се обезбедат обврзувачки, минимални услови за задоволување на потребите.

Организацијата на јавните функции при изработка на Урбанистички план за село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, КО Рајчица, Општина Дебар, треба да поаѓа од постојната мрежа на јавни функции со запазување на пропишаните стандарди и нормативи согласно ППРМ а под претпоставка дека идниот развој на овие функции ќе се развива во согласност со економските, институционални и други промени кои се во тек.

Препораките по дејности се следни:

Образование:

- основно образование (деветолетка) е задолжително за сите населби и доколку неможе да се организира во предметната населба да се организира во населбата од непосредна близина.

Здравствена заштита:

- здравствена станица или мобилна здравствена служба, аптека.

Култура:

- библиотека ;

- дом на културата, сценско -уметничка дејност - доколку постои интерес и економска основа за организирање на содржината (во јавен или приватен сектор).

Физичка култура:

- отворени, уредени простори, погодни за организирање на разни спортски активности, опремени со минимални барања за одржување;
- покриени објекти за физичка култура во основното образование со соодветни санитарни и останати пропратни простории.

Основни нормативи и стандарди кои треба да се почитуваат при предвидување на јавните функции во село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар се:

Образование:

- за одредување на површината на училишниот објект во основно образование потребно е да се обезбеди минимум 7 m^2 / ученик и минимум 20 m^2 / ученик за површина на парцелата. Радиусот на гравитација на основните училишта е од 1500 – 2500 m. За поголеми растојанија од 2500 m потребно е да се обезбеди организиран превоз со школски автобус или јавен превоз.

Здравство:

- гравитациското подрачје на здравствените станици и мобилната здравствена служба во примарната здравствена заштита да е до 1000 m. Во однос на бројот на лекари потребно е да се обезбедат на 1000 жители просечно 2,17 лекари.

Социјална заштита

- за објектите од социјален карактер наменети за деца без родители и за стари лица се планираат по 3 места на 1000 жители со минимум 15 m^2 на површина на објектот по корисник и минимум 30 m^2 на комплексот по корисник.

Култура:

- за библиотека, на 1.000 жители се предвидува минимум 100 m^2 .

Физичка култура:

- за одредување на површината на парцелата за спортски терени потребно е да се обезбедат минимум 2 m^2 по жител.

Индустрија

Согласно планските определби на Просторниот план на Република Македонија, развојот и просторната разместеност на индустријата претставува значаен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за

поттикнување на развојот на производните дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Во економската развојна структура на Регионот и поодделните општини, индустријата е еден од клучните сегменти кој треба да биде насочен кон модернизација, висока технологија и поврзаност со другите области од економијата. Од аспект на просторното уредување во наредниот плански период неопходни се организациски и структурни промени насочени кон воспоставување поголема рационалност во користењето на расположивиот простор за стопанска намена, набавка на модерна технологија, воведување на ефективна организација и раководење, освојување нови пазари и протежирање на загадувачки индустрии со компаративни предности во Регионот: природни ресурси, положба, инфраструктурна опременост, способни работници, пазар, капитал и традиција кои се препознатливи во вкупната физиономија на подрачјето.

Намалувањето или елиминирањето на негативните влијанија на индустријата врз животната средина подразбира развој на нови процеси и технологија на производство и модификација на еколошките перформанси на готовите производи. Расположивите показатели за развојот и разместеноста на индустриските капацитети во Регионот кој се карактеризира со богата хидрографија на сливно подрачје и обележје на туристички простор со национално и меѓународно значење, упатуваат на потребата за воспоставување превентивен пристап во заштитата на животната средина, особено поголем степен на заштита на квалитетот на водите во Регионот. Превенцијата ќе биде насочена на изборот за видот на индустрискиот капацитет согласно законската регулатива за влијанијата врз животната средина и воведување перманентен мониторинг за еколошките влијанија на постојните производно-технолошки процеси на индустриските капацитети лоцирани во Регионот.

Во наредниот плански период индустрискиот развој се насочува кон градба на мали и средни капацитети кои имаат висока флексибилност, овозможуваат повеќенаменско користење на технологијата, производни искуства и знаења, даваат голем придонес во вработувањето, односно решавањето на технолошките вишоци, имаат помали трошоци на работење, а со тоа поголема конкурентност на производите.

Врз овие основи се предвидува развој на индустриски дејности со воспоставување на постојан мониторинг за влијанијата врз животната средина и преземање на превентивни мерки за спречување на потенцијалниот ризик.

Развојот на индустријата се очекува да биде застапен во сите општини, да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор, што ќе влијае врз зголемување на вработувањето на расположивата работна сила, подобрување на условите за живеење и повисок стандард на граѓаните во Регионот.

Врз овие основи, во наредниот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе

за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Во услови на пазарна алокација на инвестициите, менаџерските одлуки имаат решавачко значење во одредувањето на потребите и можностите за заокружување или за дисперзијата на постојните капацитети, но и за изградба на нови. Додека Државата со плански и организиран начин на ширење на инфраструктурата и на други услови за локација на производни капацитети во просторот околу градовите и општо во поширокиот рурален простор, обезбедува основи врз кои може да се очекува во периодот до 2020 г. во Регионот да се остварува дисперзија на индустријата.

Според направената валоризација за потребата да се обезбеди простор за сместување и алокација на стопански капацитети со производна и комплементарна дејност, како определба со овој концепт се предлага следната структура на идната просторна дистрибуција на стопанските, односно индустриските капацитети:

- Алокација на индустриските објекти во рамки на постојните и идни простори предвидени со планска урбанистичка документација (генерални урбанистички планови, урбанистички планови за населени места, урбанистички планови за стопански комплекси вон населени места итн.);
- Дистрибуција на стопанските активности, пред сè индустриските и на нив комплементарните со проширување на постојните индустриски зони или **оформување на нови простори за стопанска намена со помали површини за локација на дисперзирани погони или мали стопански комплекси.**

Општиот став во однос на планирањето на потребните површини за индустрија и сервис е дека треба да се уважува постојната просторно-планска документација со која веќе се резервирани површини за индустрија и услуги. При утврдувањето на идните нови површини со стопанска намена, со урбанистичката документација од пониско ниво, треба да се земат во предвид и сите останати чинители кои ја условуваат локацијата на индустријата и сервисите како што се зоните за заштита, заштитата на природните вредности, развиеноста и снабденоста со инфраструктура, поединечните и општи интереси на инвеститорот, развојните стопански програми на градовите и општините и сл.

Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупното стопанство има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на “одржлив” развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошка заштита.

Трговија и занаетчиство

Развојот на трговијата и занаетчиството е во интерактивна спрега со динамиката на развој на вкупната економија и процесот на урбанизација како на градските средини така и на руралните населби. Со процесот на трансформација на економскиот систем врз пазарни основи остварен е подем на приватното

претприемништво. Се отвараат нови приватни фирми во областа на трговијата и занаетчиството, кои според карактерот на дејноста претставуваат потенцијал за поефикасно вршење на услугите и задоволување на потребите на корисниците на услуги.

Економскиот развој, стопанската и инвестициона активност во производниот сектор и повисокото ниво на животниот стандард на населението во наредниот период ќе претставува предуслов за развој на овие услужни дејности, нивна надградба и повисок стандард и квалитет на услугите што ги нудат.

Концепцијата за развој и разместеност на трговската и занаетчиска дејност предвидува лоцирање на трговски и услужни центри и помали објекти во урбаните средини, на главните влезни и излезни правци од градовите Струга и Охрид, по должината на главните градски трговски улици, во близина на атрактивните туристичко-рекреативни локалитети придружени со комплементарни содржини и особено промовирањето на традиционалните занаети карактеристични за руралните средини.

Развојот на овие дејности според концептот на Регионалниот план ќе биде насочен кон сите простори со комплементарни функции каде што постојат можности за нивно лоцирање во согласност со основните принципи на пазарно работење, одржлив развој и заштита на животната средина.

При изборот на конкретни локации за организација на терцијарните дејности основен принцип е доближување на продажниот простор и други услуги до корисниците за кои е наменета услугата, концентрација и специјализација на објектите (трговски и услужни), проширување на асортиманот на стоките и услугите и современа организација на пласманот и продажбата.

Сообраќај и врски

Комуникациската мрежа на Република Северна Македонија, сочинета од повеќе комуникациски потсистеми, е етаблирана преку системот за сообраќај и врски врз чија основа, помеѓу другото, се темели и организацијата на просторот на државата. Комуникациските системи во Републиката, кои се од особено значење за развојот на стопанските активности, се очекува да се подобруваат, унапредуваат и да се развиваат во две насоки на развој на комуникациите:

- екстерното поврзување на државата (стратешки коридори);
- интерното поврзување во државата (регионални и локални потреби).

Основа за *екстерното поврзување* на државата се дефинираните комуникациски коридори согласно меѓународните конвенции и препораки, што воедно се и основа за ориентација кон европските и балканските определби за економски и технолошки комуникации, што е од особено значење за извозот.

Основата за *интерното поврзување* во државата односно планирање и развој на патната мрежа на РС Македонија се базира на категоризација на патиштата, на стратешки дефинирани меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со “Е” ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој.

Мрежата на патишта “Е” ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: Е-65, Е-75, Е-850, Е-871.

Според Просторниот план на Република Македонија, автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:

- Е-65 што се поклопува со делови од магистралните патишта М-3, М-4 и М-5 - (СР-Блаце-Скопје-Тетово-Кичево-Требеништа-Охрид-Битола-Меџитлија-ГР) - коридор за патен сообраќај во насока север-југ,
- М-4 - (АЛ-Ќафа Сан-Струга-Кичево-Скопје-Миладиновци-М-1)

Врз основа на **Одлуката за категоризација на државните патишта** („Службен весник на Република Македонија” број 133/11, 150/11 и 20/12) овој магистрален патен правец се преименува со ознаката:

- А2 - (Граница со Бугарија - ГП Деве Баир - Крива Паланка - Страцин - Романовце - Куманово - Миладиновце - обиколница Скопје - Тетово - Гостивар - Кичево - Требениште - Струга - граница со Албанија - ГП Ќафасан).

Во идната патна мрежа на Републиката, основните патни коридори ќе ги следат веќе традиционалните правци во насока север-југ (коридор 10), односно исток-запад (коридор 8), што се вкрстосуваат во просторот помеѓу градовите: Скопје, Куманово и Велес. На тој начин дел од магистралните патишта во Републиката ќе формираат три основни патни коридори, што треба да се изградат со технички и експлоатациони карактеристики компатибилни со системот на европските автопатишта (ТЕМ):

- север-југ: М-1 (Србија - Куманово - Велес - Гевгелија - Грција),
- исток-запад: М-2 и М-4 (Бугарија-Крива Паланка-Куманово-Скопје-Тетово-Струга-Албанија и крак Скопје - Србија),
- исток-запад: М-5 (Бугарија - Делчево - Кочани - Штип - Велес -Прилеп - Битола - Ресен - Охрид- Требеништа - М4 (крак Битола -граница со Грција).

На автопатската и магистралната патна мрежа се надоврзуваат **регионалните патишта**, што заедно со локалните категоризирани патишта ќе ја сочинуваат патната мрежа на Републиката.

Релевантен регионален патен правец за предметната локација, според Просторниот план на Република Македонија, влегува во групата на **регионални патишта "Р2"** и е со ознака:

- Р1202 – (врска со А2-Маврови Анови-Дебар-гр. со Р Албанија_ГП Блато)- и делница за манастир Св. Јован Крстител (Бигорски);
- Р2249 - Мелнички мост(врска со Р 1102)Папрадник-Брештани-Селце(врска со Р2243).

Динамиката за реализација на мрежата, што ќе овозможи целосно опслужување на Републиката, ќе биде во функција на сообраќајните потреби (очекуваниот обем на сообраќајот), потребите за интеграција во европскиот патен систем, како и економската моќ на државата, а трасите на меѓународните и магистралните патишта, задолжително ќе поминуваат надвор од населените места и се предлага да се решаваат со денивелирано вкрстосување со останатата патна мрежа.

При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија” број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија” број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Железнички сообраќај: Концепцијата за развој на железничкиот систем базира на потребата за модернизација и проширување на железницата во целина, како и поврзување на железничката мрежа на Републиката со соодветните мрежи на Република Бугарија и Република Албанија.

Железничката мрежа на Републиката, во планскиот период, треба да ја сочинуваат: магистрални железнички линии од меѓународен карактер, регионални линии и локални линии.

1. Магистрални железнички линии од меѓународен карактер:

- СР- Табановце-Скопје-Гевгелија-ГР..... 213,5 km
- СР - Блаце-Скопје 31,7 km
- СР -Кременица-Битола-Велес..... 145,6 km
- БГ -Крива Паланка-Куманово 84,7 km
- АЛ-Струга-Кичево-Скопје..... 143,0 km

Покрај постојните врски Табановце и Блаце на север, односно Гевгелија и Кременица на југ, ќе се изврши и соодветно поврзување на исток кон Република Бугарија, односно на запад кон Република Албанија, со што ќе се овозможи целосно интегрирање на македонскиот железнички систем со соодветните системи на соседните држави.

Во планскиот период меѓудругото се очекува развој на интегралниот транспорт, односно техничко-технолошкото доопремување на Македонските железници за извршување на задачите и за вклучување во меѓународниот сообраќај, што е во согласност со стратегијата на развојот на железничкиот сообраќај и со реалните можности на Р.С. Македонија.

Воздушен сообраќај: Воздушните патишта во Р.С. Македонија се интегрален дел од европската мрежа на воздушни коридори со ширина од 10 наутички милји во кои контролирано се одвиваат прелетите над територијата на државата.

Примарната аеродромска мрежа треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје е оспособен за прием и опрема на интерконтинентални авиони, аеродромот во Охрид е реконструиран во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола се предвидени да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки.

Секундарната аеродромска мрежа се предлага да ја сочинуваат сегашните 5 реконструирани и технички доопремени спортски аеродроми и вкупно 15 аеродроми за стопанска авијација, од кои 7 нови. Покрај тоа треба да се уредат и

околу 20 терени за дополнителен развој на воздухопловниот спорт и туризам во согласност со меѓународните прописи за ваков вид на аеродроми.

Радиокомуникациска мрежа и антенски системи

Радиокомуникациска мрежа е јавна електронска комуникациска мрежа со која се обезбедува емитување, пренос или прием на знаци, сигнали, текст, слики и звуци или други содржини од каква било природа преку радиобранови. Основни елементи на примопредавателниот систем се: антените, антенските столбови, водови, засилувачи и друго.

Јавните електронски комуникациски мрежи треба да се планираат, поставуваат, градат, употребуваат и слично под услови утврдени со Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него, прописите за просторно и урбанистичко планирање и градење, прописите за заштита на животната средина, нормативите, прописите и техничките спецификации содржани во препораките на Европската Унија.

Изложеноста на јавноста на нејонизирачко електромагнетно зрачење со пуштањето во работа на антенски систем не треба да ги надминува вредностите пропишани со Упатството за гранични вредности при изложеност на нејонизирачко зрачење издадено од Меѓународна комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP – International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection). Агенцијата за електронски комуникации врши контрола со мерење на нејонизирачкото електромагнетно зрачење, со цел да ја утврди усогласеноста на антенските системи со граничните вредности.

Оператори на мобилната телефонија во Републиката се М-Телеком, А1 Македонија, Лајкамобајл и Телекабел. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
 - региони, општини, населени места,
 - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.),
 - сообраќајна и транспортна инфраструктура.
- Подготовка на проекти за развој на мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот.
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Целиот овој регион, покриен е со сигнал на мобилна телефонија на мобилните оператори.

Кабелска електронска комуникациска мрежа - се користи за дистрибуција на јавни електронски комуникациски услуги до крајниот корисник. Пристапниот дел на мрежата е изграден од кабли (од бакарни парици, коаксијални, хибридни коаксијално-оптички и/или оптички) и придружни дистрибутивни и изводни точки: канали, цевки, кабелски окна/шахти, надворешни ормари и др.

Јавната кабелска електронска комуникациска мрежа и придружните средства треба да се планираат, проектираат, поставуваат и градат на начин кој нема да ја попречува работата на другите електронски комуникациски мрежи и

придружни средства, како ни обезбедувањето на другите електронски комуникациски услуги.

Изградбата на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства треба да обезбеди:

- заштита на човековото здравје и безбедност,
- заштита на работната и животната средина,
- заштита на просторот од непотребни интервенции,
- заштита на инфраструктурата на изградените јавни електронски комуникациски мрежи,
- унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи.

АД “Македонски Телекомуникации” и останатите оператори за своите корисници обезбедуваат широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни комуникациони услуги, јавни говорници и др. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената електронска комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Телефонските корисници во ова подрачје во електронско комуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Дебар.

Операторите на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа треба да обезбедат можност за широкопојасен пристап до услуги (broadband) со големи брзини на: 100% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 30 Mbps и најмалку 50% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 100 Mbps.

За потреби на селото, изградената електронска комуникациска инфраструктура за пренос со големи брзини треба да им овозможи на сите корисници слободен избор на оператор, а на сите оператори пристап до градбите под еднакви и недискриминаторски услови.

Заштита на животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од “пасивниот” пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на **одржливиот развој**. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело

да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

Со изработката на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар и имплементација на параметрите за уредување на просторот ќе се обезбеди:

- Рационално и ефикасно користење на градежното земјиште и поефикасно искористување на постојната ангажирана површина, како и површината на предвиденото проширување;
- Ефикасно сообраќајно поврзување, планско уредување и екипирање на населбата со комунална инфраструктура и неопходните функционални содржини;
- Стимулација на населението за траен опстанок во матичната средина преку целосна афирмација на најбитните аспекти на живеењето и стопанисувањето и се создава неопходна социјална и економска сигурност;
- Се запазуваат и афирмираат културните и природните посебности и вредности и се запазува квалитетот на животната средина во селските подрачја.

Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

Мерки за заштита на животната средина кои треба да се преземат со цел да се обезбеди одржлив развој на анализираното подрачје со минимално негативно влијание врз медиумите и областите во животната средина:

- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи со што е можно побрзо завршување на земјените активности, покривање на околниот терен со вегетација и ограднувања на нагибите;
- Да се уредат зелените површини во границите на планскиот опфат, со видови (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за евентуално присутните загадувачки материји во воздухот и почвата;
- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материји во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии;
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;

- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина;
- Да се изведуваат енергетски ефикасни објекти и да се применуваат најдобри достапни технологии во процесот на производство.

Заштита на природното наследство

Од областа на заштита на природата (*природното наследство, природните реткости и биолошката и пределската разновидност*), Урбанистичкиот план за село треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Особено внимание при заштитата на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатибилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Според Законот за заштита на природата (Службен весник на РМ, број.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12,13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16, 113/18 и 151/21) и Законот за животната средина (Службен весник на РМ, број.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот кои треба строго да се почитуваат.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот предложен за изработка на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за село или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би

можело да биде загрошено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат следните мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување на природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Закон за заштита на природата.

Заштита на културно наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територијата на нашата држава, оставила значајни траги од вонредни културни, историски и уметнички вредности кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија на економски, општествен и просторен развој, односно стратегија за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство во кој е даден Инвентар на недвижното културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно постоечката законска регулатива, видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменични целини и културни предели.

На подрачјето на катастарската општина Рајчица, кое е предмет на анализа има Регистрирани со Решение недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. Манастир Св.Ѓорѓи Победоносец, Рајчица, 1835 год.;

2. Црква Св.Варвара, Рајчица 1597 год.;

На подрачјето на катастарската општина Рајчица, кое е предмет на анализа има евидентирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

3. Археолошки локалитет “Бавча”, Рајчица, доцен среден век

4. Археолошки локалитет “Долни Раброец”, Рајчица, рановизантиски период

5. Археолошки локалитет “Шавари”, Рајчица, рановизантиски период

Во Археолошката карта на Република Македонија¹, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина, евидентирани се следните локалитети:

КО Рајчица – Долни Раброец, средновековна црква и некропола јужно од селото на 500 m кон езерото.

Според Просторниот план на Р.Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдените локалитети со културно наследство и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижното наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите, како и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштитата на недвижното културно наследство.

Културното недвижно наследство во просторните и урбанистички планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационо ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни, обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот претставува отворена можност за учество на чинители кои имаат заеднички интереси и интеракциски односи. Туризмот во Охридско-Преспанскиот регион претставува дејност од посебен интерес.

¹ МАНУ Скопје, 1996г.

Ваквиот природ подразбира дека општата интегративна заложба во креирањето на туристичкиот развој и организацијата на туристичките простори во рамките на Охридско-Преспанскиот регион ќе се темели и на усвоените просторни решенија во сферите кои се во непосредна врска со туристичкиот развој.

Појдовна основа на концептот за развој на туризмот и организација на туристичките простори претставува значењето на природното и антропогеното наследство. Туризмот има битна улога во унапредувањето и витализацијата на просторните ресурси. Положбата на регионот ги отвора можностите во поглед на контактоста, транзитноста и поливалентноста. Важна појдовна основа е и недоволната застапеност на туристичките потенцијали на туристичкиот пазар, како и конјуктурата на туристичката посетеност.

Развојот на туризмот во овој регион се темели на природните и антропогените фактори кои во локациска смисла овозможуваат издржана диференциација на посебни видови туризам и соодветни активности.

Овој регион е туристички најатрактивен во Р. Северна Македонија.

Во рамките на туристичката регионализација на Републиката, Охридско-Преспанскиот регион е дефиниран како еден од 10-те туристички региони, кој е особено значаен поради тоа што има и меѓународен карактер.

Систематизацијата на туристичките просторни единици, базирана на предложената регионализација во Просторниот план на Република Македонија, е подетално разработена согласно просторната распределба на туристичките зони и локалитети. Со Просторниот план на Охридско-Преспанскиот регион утврдени се следните туристички зони: Зона Преспа, Зона Преспа II, Зона Дебарца, Зона Галичица, Зона Дримско-Глобочишка, Зона Јабланица, Зона Струга и Зона Охрид.

Предметната локација припаѓа на Зона Дебарца со 10 туристички локалитети. Комплексната туристичка понуда на овој локалитет дава можности за развој на повеќе видови туризам како што се: излетнички, културно-наследствен и еко-туризам.

Низ ова подрачје минува и регионален Транзитен туристички коридор, што дава можност за развој и на транзитниот туризам.

Туристичкиот развој подразбира зачувување на животната средина затоа што не е можен туристички развој во средина во која се нарушени односите во еко-системите.

Туризмот мора да го заштитува просторот од другите некомплементарни активности со кои доаѓа во просторна колизија, но исто така и од самиот себе, за да го зачува основниот ресурс на кој го темели својот развој. Еден од најважните начини на контролирање на просторниот развој на туризмот е по пат на утврдување на носечкиот капацитет на туристичкиот простор.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија, предметната локација за која се наменети условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, КО Рајчица, Општина Дебар, се наоѓа во простори со висок степен на загроеност од воени дејства. Тоа се простори кои во случај на војна би се нашле

во зафатот на стратегиските насоки на нападот на агресорот. Истовремено тоа се насоки кои се совпаѓаат со природните комуникациски коридори во кои се сконцентрирани најразвиените физички структури и се со најгуста населеност. Оттука во случај на војна во овие простори може да се очекува висок степен на повредливост на физичките структури, луѓето и материјалните добра.

Согласно со Законот за заштита и спасување, **задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување кои опфаќаат урбанистичко-технички и хуманитарни мерки.**

Согласно Законот за заштита и спасување („Службен весник на Република Македонија“ број 93/12 - пречистен текст, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат во процесот на планирање и уредување на просторот и проектирање и изградба на објектите, на начин кој го уредува Владата со подзаконски акт.

Засолнувањето опфаќа планирање, изградба, одржување и користење на јавните засолништа, одржување и користење на изградените засолништа и на другите заштитни објекти за заштита на населението, материјалните добра и културното наследство на Републиката. Јавните засолништа се планираат согласно со програмата на Владата за мерките за заштита и спасување и програмата на единиците на локалната самоуправа за мерките за заштита и спасување, а истите се вградени во урбанистичките планови.

Јавните засолништа според отпорноста се градат како засолништа за основна заштита, во согласност со техничките нормативи за изградба на јавни засолништа што ги донесува директорот на Дирекцијата.

Државата има обврска за изградба на јавни засолништа само во случај на исклучително загрозени објекти што ќе ги утврди Дирекцијата врз основа на геолошко- хидролошките и сеизмичките карактеристики на земјиштето и на капацитетот на задоволување на потребите за засолнување. Единиците на локалната самоуправа имаат обврска да градат јавни засолништа со кои ќе ги задоволат потребните капацитети за засолнување на луѓето, материјалните добра и културното наследство на своето подрачје.

Начинот на изградба на јавните засолништа и одржувањето и користењето на веќе изградените засолништа и други заштитни објекти и определување на потребниот број на засолнишни места со уредба ги уредува Владата.

Сеизмичките појави - земјотресите се доминантни природни непогоди во Државата, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, на десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди ($M < 6,0$) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања. Историските податоци покажуваат дека силните земјотреси генерирани на територијата на државата се проследени и со појава на колатерални хазарди (ликвификација, одрони, свлечишта, пукнатини, раседници, померувања), со доминантни одрони и свлечишта, што уште повеќе ги зголемува негативните последици на земјотресите.

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијание врз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемите градови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север - југ и исток - запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VII – X степени на МКС - 64).

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со **IX степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.**

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно - правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природни катастрофи.

Неопходно е перманентно ажурирање на плановите за заштита од елементарни непогоди, кои согласно законските обврски постојат за целата територија на државата, поради присутниот сеизмички хазард, како и изложеноста на други природни катастрофи. Со реализација на наведените приоритети се создаваат реални услови за успешна инженерска превенција и намалување на сеизмичкиот ризик на територијата на целата Држава, односно за ефикасен менаџмент на ефектите и вонредните состојби предизвикани од силните сеизмички сили.

За успешно функционирање на заштитата од природни и елементарни катастрофи во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се преземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случај на пожари.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, предметната локација во случај на пожар ќе ја опслужуваат противпожарни единици од **градот Дебар.**

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурацијата на теренот, степен на загроеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загроеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита во урбанистички планови се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на водоводната мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гаснење на пожари;
- оддалеченоста меѓу зоните предвидени за станбени и јавни објекти и зоните предвидени за индустриски објекти и објекти за специјална намена за сместување лесно запаливи течности, гасови и експлозивни материји;

- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гаснење на пожарите.

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

При појава на природни стихии, како што се **поплавите**, секое организирано општество превзема активни и пасивни мерки за организирана одбрана.

Појавата на **поплави** првенствено е поврзана со природните езера и хидрографската мрежа, но најчестиот вид на поплави и најголемата опасност од нив, сепак, доаѓа од поројните водотеци. Согласно со ова за донесување на брзи, исправни и ефикасни одлуки неопходно е да се располага со:

- однапред разработен план;
- сигурни информации за состојбата во загрозеното подрачје;
- сигурни прогностички информации за очекуваните сосотојби;

Од метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на **град, луњени ветрови и магли**.

Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина.

Потребна е доследна примена на основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;
- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;
- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.

Со примена на оваа методолошка постапка може да се очекува остварување на следните основни цели за заштита од техничко-технолошки катастрофи:

- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се заснова организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;

- интегрирање на елементите на загроеноста на прашањата врзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и пошироката животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки:

Прво ниво: ги вклучува сите мерки кои се преземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошки катастрофи.

Второ ниво: се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски акциденти.

Трето ниво: вклучува мерки кои се преземаат за заштита на животната средина во смисла на ограничување на ефектите од емисија на опасни материји, или последици од пожар и експлозии.

При изработката на плановите од пониско ниво треба да се има предвид следното:

- Потребата од оформување на системот на евиденција и анализа на технолошките акциденти, компатибилен на системот МАРС на Европската унија, како база за евиденција на опасни материјали, присутни во технолошките постројки и можни причини на катастрофи.
- Потребата од предвидување на превентивни мерки од страна на стопанските субјекти за спречување на технолошки катастрофи, базирани врз анализата на однесувањето на исти или слични постројки.
- Изработка на соодветни планови и програми за заштита на населението и едукација и тренинг на персоналот во случај на евентуална техничка катастрофа.

Насоки за потребата од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

Во процесот за проценка на влијанието на плановите, стратегиите и програмите врз животната средина и врз здравјето на луѓето (Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина-СОВЖС), покрај проценката на влијанијата се предвидуваат и мерки кои имаат за цел заштита на животната средина од сите можни влијанија и тоа уште во процесот на планирање и донесување одлуки за одредени стратегии, планови и програми, т.е. плански документи. Преку навремено спроведување на постапката за СОВЖС се обезбедува идентификување на потенцијалните позитивни и негативни влијанија од реализацијата на планскиот документ врз животната средина, а исто така се дефинираат и алтернативи и можни мерки за спречување, намалување и ублажување на негативните влијанија врз сите елементи на животната средина.

СОВЖС се подготвува во согласност со националната легислатива и одредбите од друга релевантна меѓународна легислатива, која е инкорпорирана во националната, во форма на законски и подзаконски акти и Конвенции, кои се ратификувани од страна на РСМ со посебни закони.

Целта на СОВЖС постапката е да се процени дали планскиот документ е во согласност со поставените цели за животна средина на национално и меѓународно ниво. Целите на стратeгиската оцена на влијанието врз животната средина се прикажани преку статусот на: населението, социо-економски развој, човековото здравје, воздухот, климатските промени, водата, почвата, природното и културното наследство и материјалните добра.

Најдобро е процесот на стратeгиска оцена на влијанието на планскиот документ да се одвива паралелно со развојот на планскиот документ, со цел навремено да се земат во предвид целите на животната средина при дефинирање на целите на самиот плански документ.

Постапката за стратeгиска оцена на влијанието врз животната средина се спроведува во неколку фази, од кои првата е **Утврдување на потреба од спроведување на СОВЖС** (дали планскиот документ ќе има значителни влијанија врз животната средина) согласно со Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Оваа фаза претставува изготвување на Одлуката за спроведување или неспроведување на СОВЖС. Органот кој го подготвува планскиот документ е должен да донесе Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратeгиска оцена во која се образложени причините за спроведувањето, односно не спроведувањето согласно со критериумите врз основа на кои се определува дали еден плански документ би можел да има значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето.

Влијанијата, кои се претпоставува дека може да произлезат со имплементација на овој Урбанистички план за село, може да се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни бенефиции, односно позитивни влијанија, како и генерални мерки за заштита, намалување и ублажување на негативни влијанија се следните:

- Изградбата на планираните објекти во рамките на планскиот опфат, се очекува да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот, социо-економски развој.
- Со имплементација на Урбанистичкиот план за селото ќе има и негативни влијанија врз животната средина, посебно во фазата на градба на планираните објекти. Влијанијата што ќе се јават во фаза на градба (емисии на штетни материи во воздухот, можни штетни влијанија врз почвата (директни и индиректни), емисии на бучава, отпад и влијанија врз флората и фауната), ќе бидат локални и со ограничен временски рок.
- Влијанијата кои би можеле да се појават во фазата на експлоатација се нарушување на квалитетот на воздухот, водите и почвата како резултат на емисија на загадувачки материи, зголемени нивоа на бучава и вибрации и несоодветно управување со отпадот. Мерки за заштита од овие влијанија се наведени во секторските области: водостопанство и водостопанска инфраструктура, заштита на животната средина.

- Неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандардите за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.
- Урбанистичкиот план за селото нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови, радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Просторот кој е предмет на разработка на Урбанистичкиот план за селото, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство. Доколку при изработка на планската документација или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство согласно со законската регулатива.
- Во делот за заштита на културното наследство, истото е наведено на ниво на катастарска општина, поради што при изработка на проектната документација потребно е да се утврди дали на предметната локација има културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото и да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива.
- Со имплементацијата на Урбанистичкиот план за селото не постои можност за појава на прекугранични влијанија, ниту во фазата на градба, ниту во фазата на експлоатација, поради доволната оддалеченост на планскиот опфат од границите на Државата.
- Мерки за ублажување на негативните влијанија од евентуални несреќи и хаварии се наведени во секторската област: Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи.

При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за предметната документација за Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, задолжително да се земат во предвид претходно наведените забелешки, како и забелешките од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата, а особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- капацитетите за користење на природните ресурси;
- намената и користењето на површините;
- основите на долгорочната политика на урбанизација;
- мрежата на големата инфраструктура;
- **мрежата на населби;**
- определбите за заштита на животната средина, природното и културното наследство.

Во однос на намената на површините, определбите се следните:

- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);
- Изградбата на викенд зони, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели;
- Просторите во близина на пороите да се исклучуваат од зони за изградба на објекти и истите да се заштитуваат од можните излевања и наноси со предвидување на заштитни зелени површини.

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој.
- Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација.
- Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресурсите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.
- Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Условите за планирање на просторот се наменети за изработка на **Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар**. Површината на планскиот опфат согласно Предлог Планската програма изнесува од 23,27 ха и неговата местоположба е дефинирана во рамките на прикажан графички прилог.

Дефинирањето на границите на планскиот опфат, со површина на истиот, ќе се утврди со одобрената Планската програма. Се задолжува Општина Дебар, по донесување на планот, да достави информација до Агенција за планирање на просторот и Министерство за животна средина и просторно планирање за конечниот плански опфат.

Во граници на планскиот опфат се предвидуваат намени на земјиштето согласно Законот за урбанистичко планирање и Правилникот за урбанистичко планирање. Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот на населбата и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со Просторниот план на Република Македонија.

При изработка на Урбанистички план за село треба да се земат во предвид горенаведените забелешки и следните поединечни заклучни согледувања од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

Економски основи на просторниот развој

- Организацијата, намената и функциите на производните и услужни дејности во просторот на Охридско-преспанскиот регион треба да се темели на новиот пристап на плански развој поставен врз принципите на одржлив развој со што примарен станува квалитетот на животното опкружување, односно повнимателен однос спрема природните, културните и создадените ресурси;
- Реализацијата на Урбанистичкиот план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар на површина од 23,27 ха, согласно определбите на "Просторниот план на Република Македонија", треба да базира на принципите и стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој, особено превенција и спречување на негативните влијанија на постојните и планирани производни и услужни дејности применувајќи ја релевантната законска регулатива.
- Една од планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат на селото.

Користење и заштита на земјоделско земјиште

- Согласно Просторниот план на Република Македонија просторот на Републиката е поделен во **6 земјоделско стопански реони и 54**

микрореони. Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.

- При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Шуми и шумско земјиште

- Со цел да се отпочне реверзибилен процес, на враќање на шумата во терените каде таа некогаш постоела, и да се остварат оптимални користи од земјиштето и биолошките капацитети во шумарството, неопходно е: навремено изведување на одгледувачките и обновителните зафати со однапред одреден годишен изведбен план и програма; апсолутна предност да се дава на површините со изразена ерозија и терените во непосредните сливови на вештачките акумулации; пошумувањето на голините со автохтони видови на дрвја, особено околу изворите на вода предвидени за каптирање и да се врши пошумување на голините и земјоделските површини, покрај фреквентните патишта, заради заштита од зголемениот степен на загаденост.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

- Планскиот опфат на селото Рајчица се наоѓа во сливот на акумулацијата “Дебарско Езеро”. Бидејќи просторите погодни за изградба на акумулации се ограничени, стратешка определба е максимална заштита на сливот со превземање на мерки преку кои ќе се спречи деградација на просторот. Во сливот на акумулацијата забрането е да се изведуваат работи со кои ќе се сменат природните услови поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолици и порои.
- Низ планскиот опфат на селото минуваат времени водотеци за кои при изработката на планската документација треба да се обезбеди заштитен појас согласно Законот за води.
- Околу изворникот кој ќе се користи за водоснабдување на селото да се дефинираат заштитни зони и да се дефинира режим на заштита во зоните (доколку се користи независен извор, односно селото не е приклучено на водоснабдителниот систем на градот Дебар).
- Доколку при обезбедувањето на потребните количини на вода за селото се користат подземни води (бунари) динамиката на користењето да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација. Експлоатацијата на подземните води да се врши врз основа на извршени хидрогеолошки истражни работи.
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до

квалитет према “Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води”.

Енергетика и енергетска инфраструктура

- Низ планскиот опфат за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар минува постојниот 110kV преносен вод Шпиље-Вруток заради што при изработка на проектната и урбанистичката документација треба да се почитуваат: “Законот за енергетика” (Службен весник на РМ број 96/2018, членови 203 и 204) и “Правилник за изградба на надземни електроенергетски водови со номинален напон од 1kV до 400kV” (Службен лист на РМ бр.25/2019 год.)
- Планскиот опфат за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови.
- За селото потребно е да обезбеди сигурно и непрекинато снабдување со електрична енергија со напон кој ќе биде во дозволените граници.

Урбанизација и мрежа на населби

- Неопходно е почитување на определбите на Просторниот план во однос на дестимулација на проширување на градежното земјиште од една и поефикасно и порационално искористување на постојната ангажирана површина од друга страна;
- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија);
- Изградбата на викенд населби, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели;
- Усогласување на густините на населеност, изграденост и спратност, со принципите на хумано живеење и рационално искористување на просторот и урбаните содржини согласно со сите видови на заштита.

Домување:

- Основна определба на станбената изградба во областа на домувањето за **Урбанистички план за село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, КО Рајчица, Општина Дебар**, во планираниот период треба да биде реализација на зацртаните цели на концепцијата на домувањето во зависност од потребите и економските можности;
- Стандардите за овозможување на потребен и квалитетен станбен простор согласно ППРМ за селото треба да се заснова на нормативите зацртани во ППРМ и тоа: 20 - 25 m²/жител станбена површина, 40 - 80 m²/стан (оптимална големина), 100 % опременост на станот со инсталации и потполно елиминирање, односно замена на субстандардниот станбен фонд.

Јавни функции:

Организацијата на јавните функции при изработка на Урбанистички план за село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, КО Рајчица, Општина Дебар, треба да се развива во следните насоки:

- Овозможување достапност на функциите до сите граѓани во регионот;
- Обезбедување на воедначен квалитет на пружените услуги;
- прилагодување на програмата на јавните служби на локалните карактеристики како и можност за избор на модалитет и вид на услуга.

Индустија

- Од аспект на просторното уредување во наредниот плански период неопходни се организациски и структурни промени насочени кон воспоставување поголема рационалност во користењето на расположивиот простор за стопанска намена, набавка на модерна технологија, воведување на ефективна организација и раководење, освојување нови пазари и протежирање на незагадувачки индустрии со компаративни предности во Регионот.
- Расположивите показатели за развојот и разместеноста на индустриските капацитети во Регионот кој се карактеризира со богата хидрографија на сливно подрачје и обележје на туристички простор со национално и меѓународно значење, упатуваат на потребата за воспоставување превентивен пристап во заштитата на животната средина, особено поголем степен на заштита на квалитетот на водите во Регионот. Превенцијата ќе биде насочена на изборот за видот на индустрискиот капацитет согласно законската регулатива за влијанијата врз животната средина и воведување перманентен мониторинг за еколошките влијанија на постојните производно-технолошки процеси на индустриските капацитети лоцирани во Регионот.
- Со Регионалниот просторен план се предвидува обезбедување простор за алокација на капацитети со производна и комплементарна дејност во рамки на:
 - постојните и идни простори предвидени со планска урбанистичка документација (генерални урбанистички планови, урбанистички планови за населени места, урбанистички планови за стопански комплекси вон населени места итн.)
- Дистрибуција на стопанските активности, пред сè индустриските и на нив комплементарните со проширување на постојните индустриски зони или оформување на нови простори за стопанска намена со помали површини за локација на дисперзирани погони или мали стопански комплекси.
- При утврдувањето на идните нови површини за стопанска намена, со урбанистичката документација од пониско ниво, треба да се земат во предвид и сите останати чинители кои ја условуваат локацијата на индустријата и сервисите како што се зоните за заштита, заштитата на природните вредности, развиеноста и снабденоста со инфраструктура,

поединечните и општи интереси на инвеститорот, развојните економски програми на градовите и општините и сл.

Трговија и занаетчиство

- Развојот на овие дејности според концептот на Регионалниот план ќе биде насочен кон сите простори со комплементарни функции каде што постојат можности за нивно лоцирање во согласност со основните принципи на пазарно работење, одржлив развој и заштита на животната средина.
- При изборот на конкретни локации за организација на терцијарните дејности основен принцип е доближување на продажниот простор и други услуги до корисниците за кои е наменета услугата, концентрација и специјализација на објектите (трговски и услужни), проширување на асортиманот на стоките и услугите и современа организација на пласманот и продажбата.

Сообраќајна инфраструктура

- Според Просторниот план на Република Македонија автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:
А2 - (Граница со Бугарија - ГП Деве Баир - Крива Паланка - Страцин - Романовце - Куманово - Миладиновце - обиколница Скопје - Тетово - Гостивар - Кичево - Требениште - Струга - граница со Албанија - ГП Кафасан).
- Релевантен регионален патен правец за предметната локација влегува во групата на регионални патишта "Р2" и е со ознака:
- Р1202 - (врска со А2-Маврови Анови-Дебар-гр. со Р Албанија_ГП Блато)- и делница за манастир Св. Јован Крстител (Бигорски);
- Р2249 - Мелнички мост (врска со Р 1102) Папрадник-Брештани-Селце (врска со Р2243).
- При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија” број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16,152/15, 31/16 и 178/16).
- При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија” број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Радиокомуникациска и кабелска електронско комуникациска мрежа

- Планскиот опфат за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар нема конфликт со постојните и планирани радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Преку кабелските електронски комуникациски мрежи, на крајните корисници треба да им се обезбеди сигурен пренос на јавни електронски комуникациски услуги со задоволување на одредени општи и посебни

услови за квалитет, во согласност со Законот за електронските комуникации и препораките за обезбедување на одредено ниво на квалитет на пренос.

Заштита на животна средина

- Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.
- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи со што е можно побрзо завршување на земјените активности, покривање на околниот терен со вегетација и оградувања на нагибите.
- Да се уредат зелените површини во границите на планскиот опфат, со видови (автохтони) со висок биоакумулативен капацитет за евентуално присутните загадувачки материи во воздухот и почвата.
- Да се следи и контролира присуството на загадувачки материи во воздухот со цел да се одржи квалитетот на воздухот во граници на дозволените нивоа на емисии.
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена.
- Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот.
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина.
- Организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.
- Да се изведуваат енергетски ефикасни објекти и да се применуваат најдобри достапни технологии во процесот на производство.

Заштита на природно наследство

- Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија на просторот предложен за изработка на Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

- Доколку при изработка на Урбанистичкиот план за село или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културно наследство

- Согласно податоците од Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Република Македонија² на подрачјето на катастарската општина Рајчица има регистрирани со Решение, евидентирани недвижни споменици на културата и археолошки локалитети.
- При изработка на планска документација од пониско ниво да се утврди точната локација на евидентираното и регистрираното културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото.
- Доколку при изведување на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива (Закон за заштита културното наследство - „Службен весник на Република Македонија“ број 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16 и 11/18,20/19), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Туризам и организација на туристички простори

- Во рамките на туристичката регионализација на Република Македонија, Охридско-Преспанскиот регион е дефиниран како еден од 10-те туристички региони, кој е особено значаен поради тоа што има и меѓународен карактер.
- Предметната локација припаѓа на Зона Дебарца со 10 туристички локалитети. Комплексната туристичка понуда на овој локалитет дава можности за развој на повеќе видови туризам како што се: излетнички, културно наследствен и еко-туризам. Низ ова подрачје минува и регионален Транзитен туристички коридор, што дава можност за развој и на транзитниот туризам.
- Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.

² МАНУ Скопје, 1996г.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

- Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Рајчица со разработка на Блок 1 и Блок 2, КО Рајчица, Општина Дебар, се наоѓа во простори со висок степен на загрозеност од воени дејства. Според тоа во согласност со Законот за заштита и спасување, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.
- Задолжителна примена на мерки за заштита од пожар.
- Анализираниот простор се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до IX степени по МКС, што наметнува задолжителна примена на нормативно- правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Насоки за потребата од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

- При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за предметната документација за Урбанистички план за село Рајчица, КО Рајчица, Општина Дебар, задолжително да се земат во предвид насоките за потреба од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина, како и забелешките и заклучоците од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

 МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
 АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

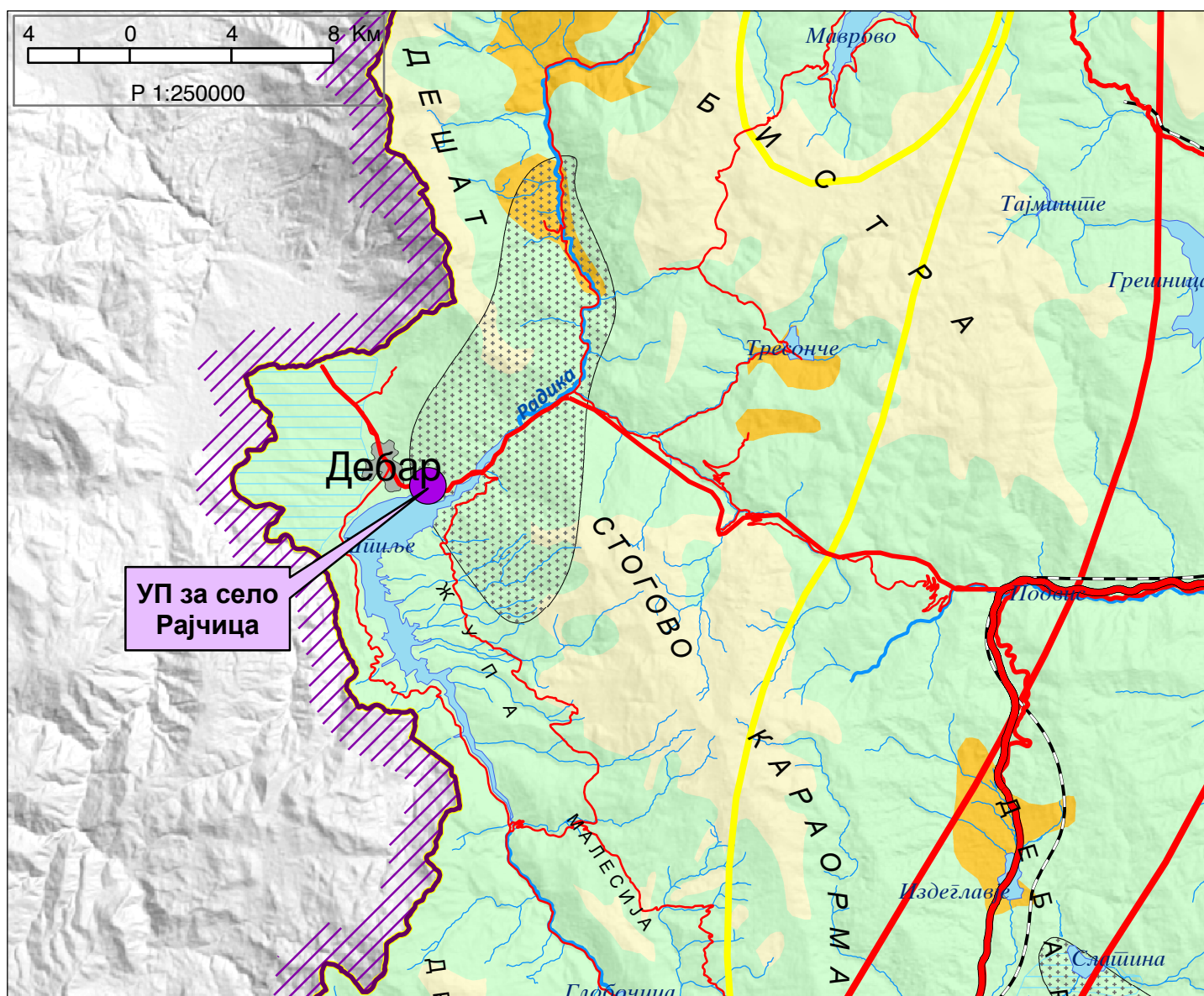
Тема:
Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. 20

Легенда:

шуми и шумско земјиште	зони за експлоат. на минерали	автопат
земјоделско земјиште	туристички простори	магистрален пат
наводнувани површини	транзитни коридори	регионален пат
високопланински пасишта	туристички центри	железничка мрежа
акумулации		воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

 МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

 АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

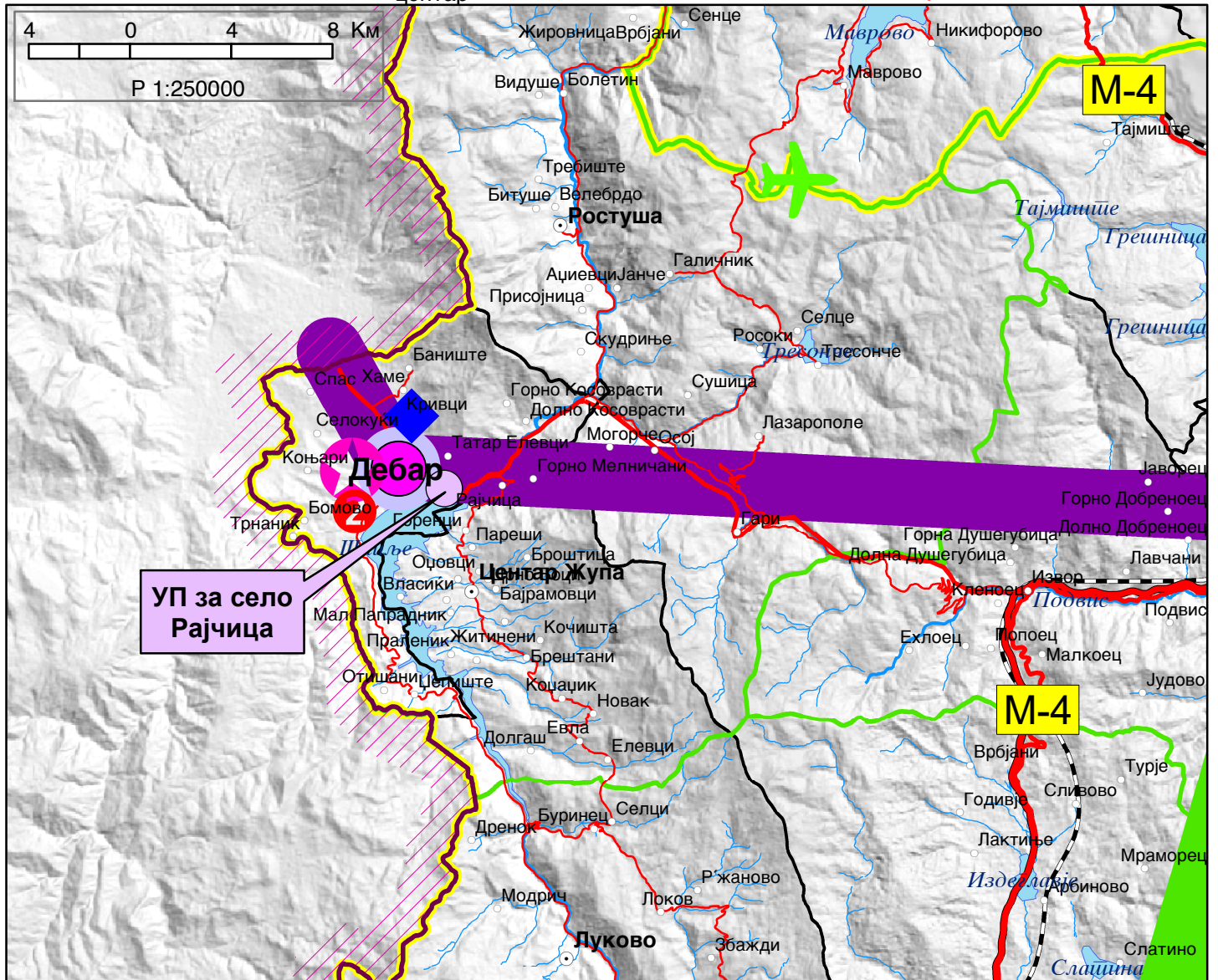
Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Просторно-функционална организација

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. 22

- Легенда:
	Управа		Образование		Високо		Слободна економ.зона
	Просторно-функц. единици		Здравствена заштита		Автопат		Магистрален пат
	Граници на влијанија на макрорегион. центри		Оски на развој		Регионален пат		Железничка мрежа
	Центар на макрорегион		источна		јужна		Воздухоплов. пристан.
	Центар на микрорегион		север-југ		северна		Стопански аеродром
	Центри на просторно-функционални единици		западна		Спортски аеродром		
	Општински центар						

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

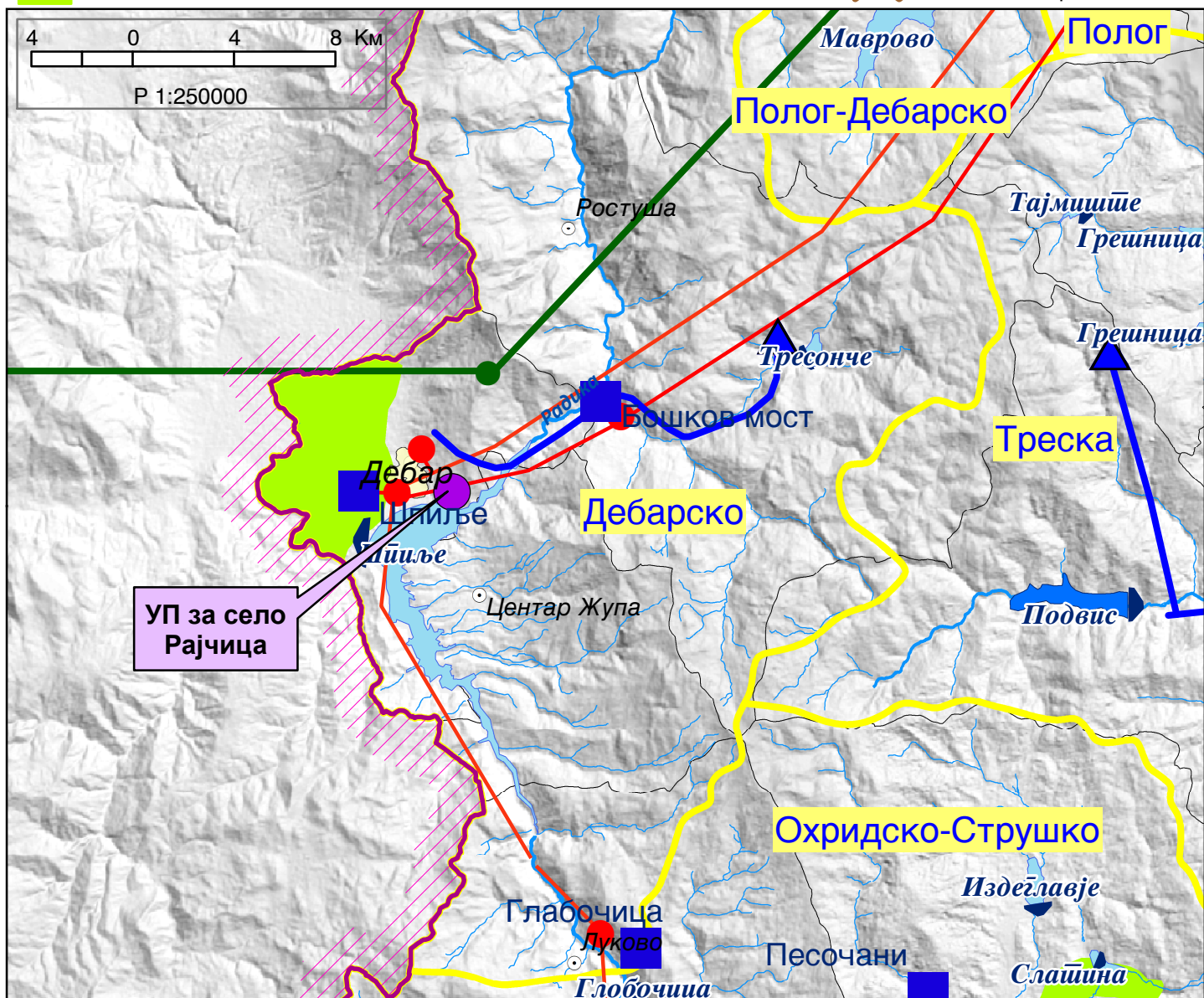
Карта бр. 23

Легенда:

- ▲ Изворишта
- Водоводен систем
- Регионален водост. систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини

- Водостопански подрачја
- Термоелектрани
- Хидроелектрани
- Далноводи
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV
- Трафостаници
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV

- ▲ Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- ▲ Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

 МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

 АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Заштита на животната средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

 Граници на региони за управување со животната средина

 Заштита на простори со природни вредности

 Рекултивација на деград. простори

 Управување со загад. на воздух и вода

 Заштита на реки со нарушен квалитет

 Заштита на акумулации и реки за водозафати

 Рекултивација на деградирани простори

 Заштита на земјоделско земјиште

 Заштита на шуми

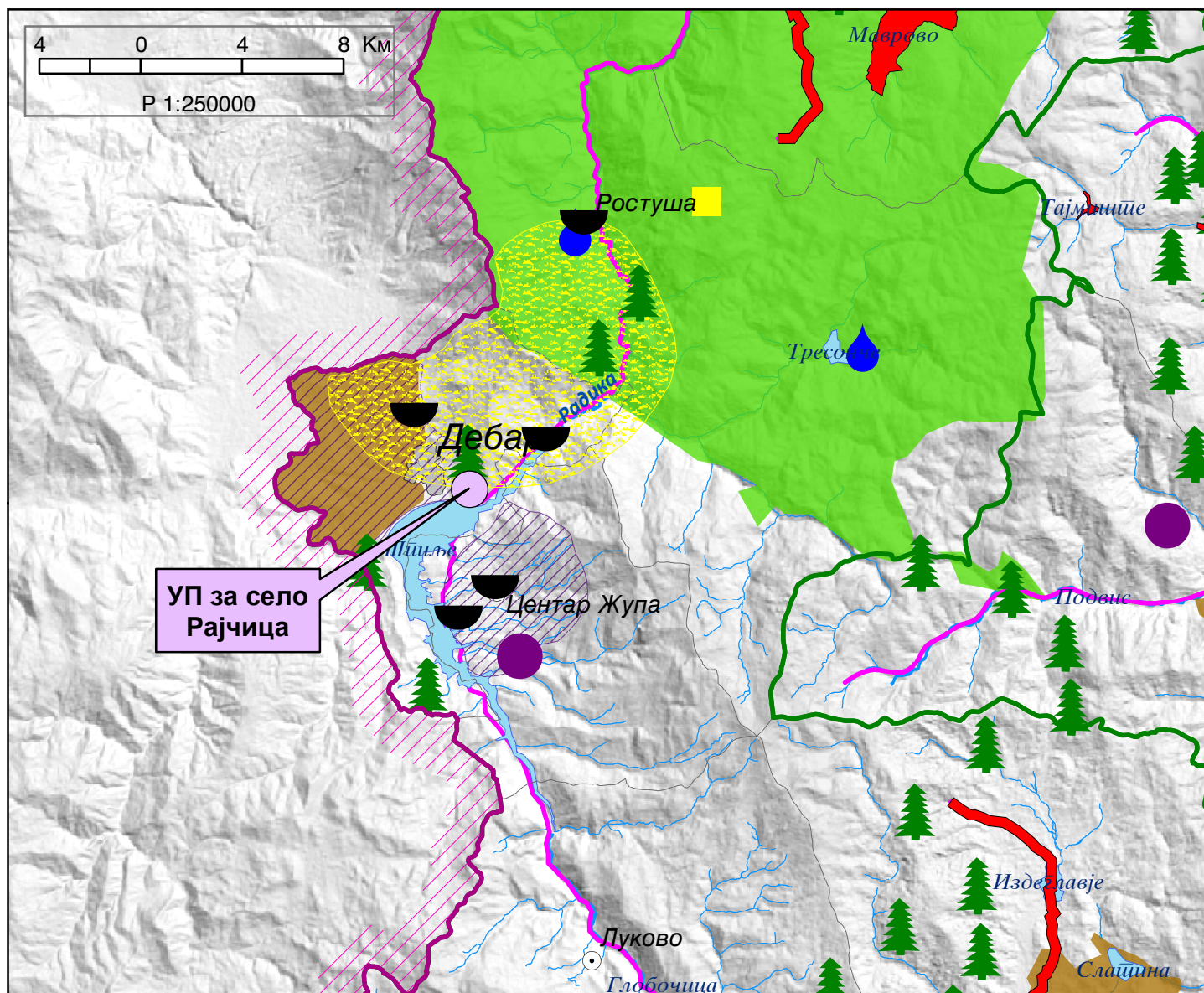
 Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии

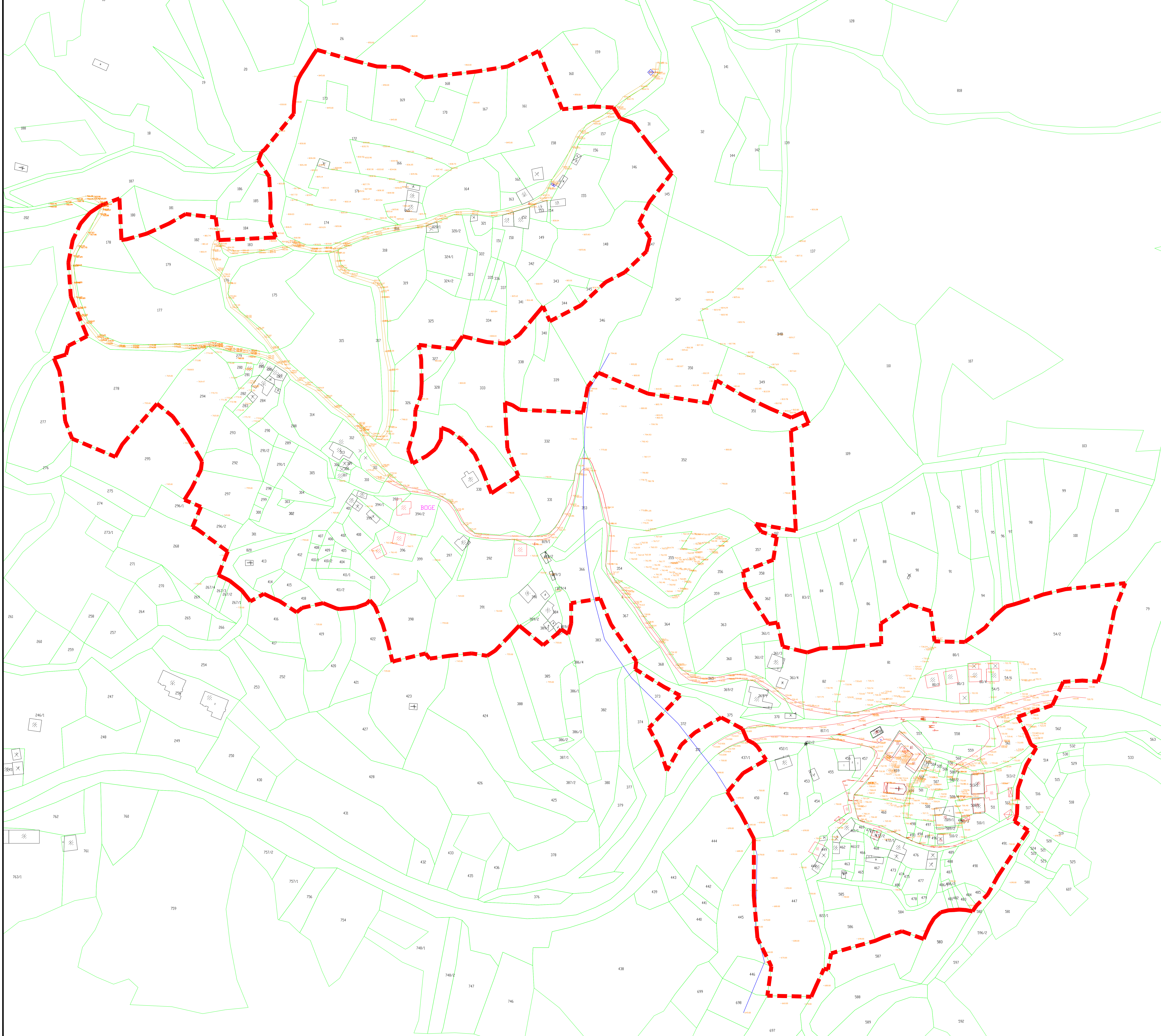
 Поволни хидрогеолошки средини за лоцирање на депонии

 Споменичко подрачје

 Археолошки локалитети

 Споменички целини

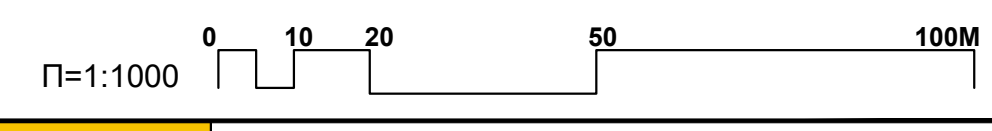
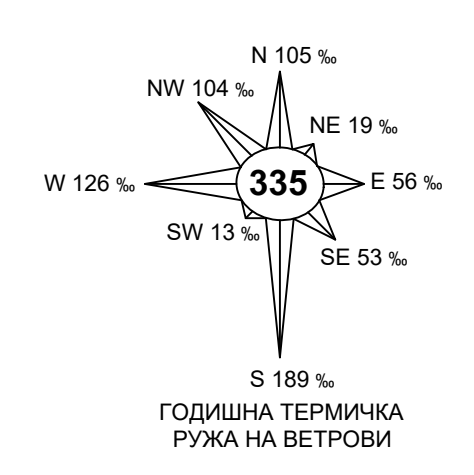
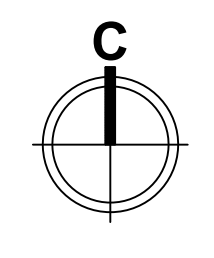

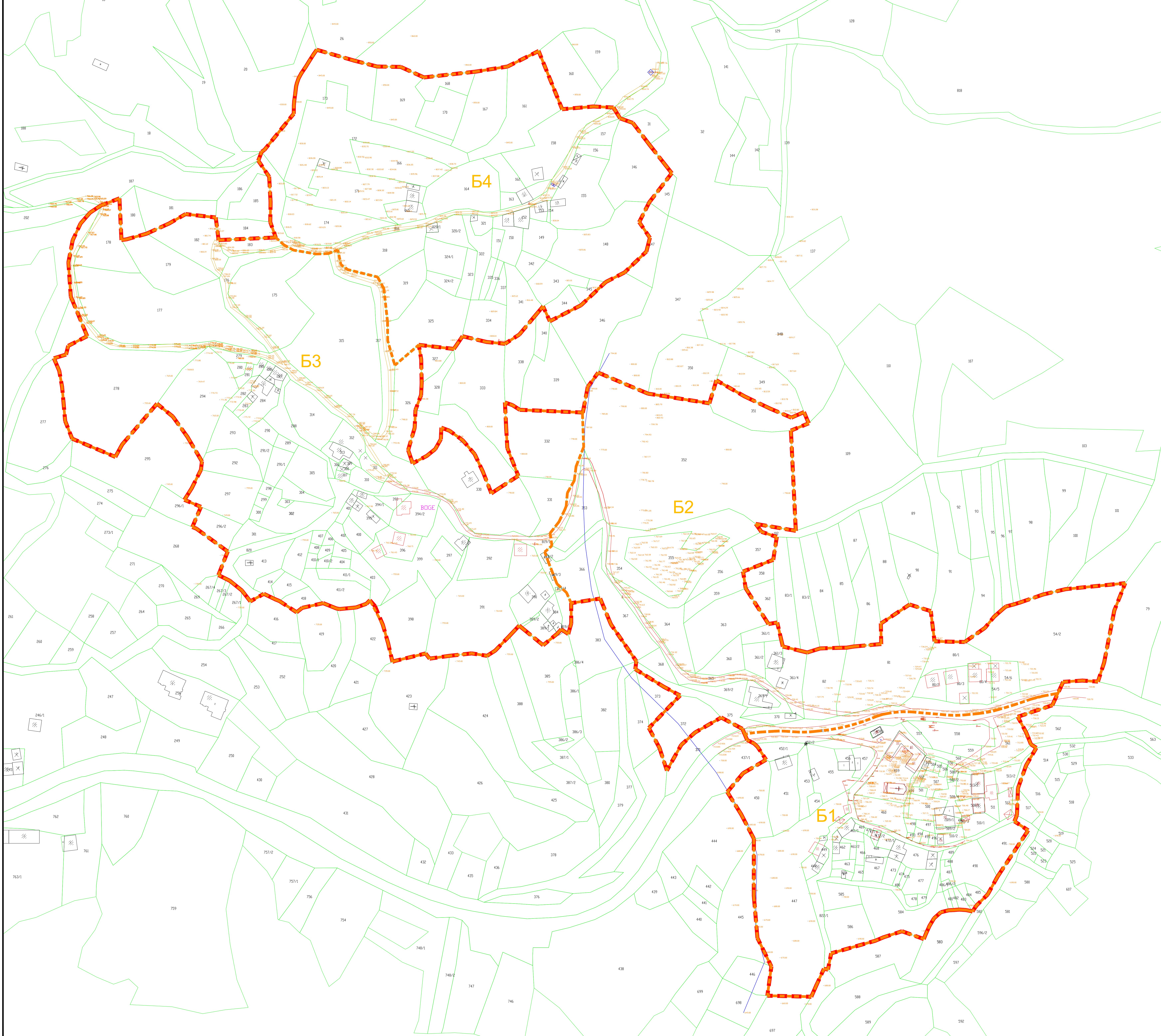
**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЦИЦА
СО РАЗРАБОТКА НА БЛОК 1 И БЛОК 2,
ОПШТИНА ДЕБАР**

ПЛАНСКИ ПЕРИОД 2021-2031

----- ГРАНИЦА НА ПЛАНСКИ ОПФАТ

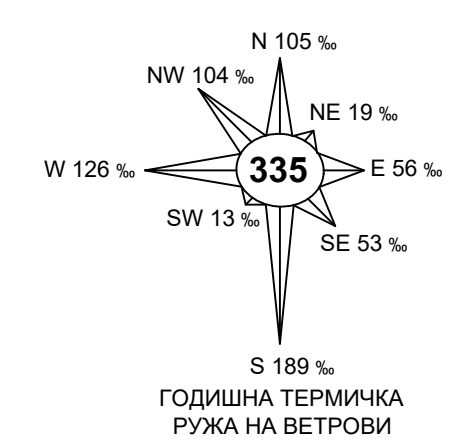
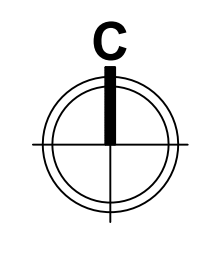
	ДРУШТВО ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНЖЕНЕРИНГ "ТАЈФА-ПЛАН" ДООС СКОПЈЕ, ШТИПСКА КА. 1218
	НАРАЧАТЕЛ: ОПШТИНА ДЕБАР
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЦИЦА СО РАЗРАБОТКА БЛОК 1 И БЛОК 2, ОПШТИНА ДЕБАР	
АЖУРИРАНА ГЕОДЕТСКА ПОДЛОГА	
УРБАНИСТ: НАТАША ВЛЧЕВСКА САВИК Д.И.А.	ТЕХ. СЕРИЈА: 015/05/21
РАЗМЕР: 1:1000	РАЗМЕР: 1:1000 ДАТА: Октомври, август 2021

**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА
СО РАЗРАБОТКА НА БЛОК 1 И БЛОК 2,
ОПШТИНА ДЕБАР**

ПЛАНСКИ ПЕРИОД 2021-2031

- - - ГРАНИЦА НА ПЛАНСКИ ОПФАТ
- - - ГРАНИЦА НА БЛОК
- B1-4 ОЗНАКА НА БЛОК

ТАЈФА-ПЛАН ДРУШТВО ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИНЖЕНЕРИНГ
 ТАЈФА-ПЛАН ДОО СКОПЈЕ, ЛИЦЕНЗА БР. 001/В
 НАРАЧАТЕЛ: ОПШТИНА ДЕБАР

**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО РАЈЧИЦА СО РАЗРАБОТКА БЛОК 1 И БЛОК 2,
ОПШТИНА ДЕБАР**

ПОДЕЛА НА БЛОКОВИ
 ПЛАНЕР-ПОТТИСКИН:
 НАТАША ВЛЧЕВСКА САВИЌ Д.И.А. 0.0064 ПЛАНЕР-ПОТТИСКИН:
 ГОРДАНА КАРАГУЛЕ РИСТЕСКА Д.И.А. 0.0444

УРВАНИТЕЛ: НАТАША ВЛЧЕВСКА САВИЌ Д.И.А. ТЕХ. БРОЈ: 015/05/21 РАЗМЕР: 1:1000
 ДАТА: Скопје, август 2021